

IX /6/14

IGU

INŠTITUT ZA GEOGRAFIJO UNIVERZE
V LJUBLJANI

MREZA ŠOL IN ŠOLSKE REGIJE SLOVENIJE
Višje in visoko šolstvo

Ljubljana, 1967

LJUBLJANA, Aškerčeva cesta 12

16

1. Ispod ...

Pri rezilnavi šolstvo tretje stopnje, to je višjega in visokega šolstva je bilo potrebno zaradi obstoječih kvalitativnih razlik med tem in drugostopenjskim šolstvom izhajati iz nekaterih novih izhodov in ne opirati tudi drugodnih metod. Pri tem je bilo odločilna stvar, to, da je izboljšanje na tretji stopnji sorodno- točeno s glasno le v dveh šolskih središčih, ki smo jih že pri prvih vrstah šol druge stopnje vize regionalnih označili tudi na glavni republiški šolski središč, to je v Ljubljani in Mariboru. Razen teh sta še dva središča pri šolskih središčih visjeh in visokih šol, kar pa ne spreminjajo bistveno slike v prostorski razporeditvi in strukturi višje in visokošolskega izobraževanja.

VIŠJE IN VISOKO ŠOLSTVO

Zaradi na primeru ni bilo potrebno pri stopati najprej in klasifikaciji šolskih središč tretje stopnje, ker je to že sama po sebi precej jasna. Prav tako se tu ne postavlja v tem smislu kot pri šolskih središčih druge stopnje vprašanje gravitacijskih območij celotne regije. Ljubljana kot edino visokošolsko središče se v tem primeru še izraziteje izdaja kot republiško šolsko središče z vplivom na območje celotne Slovenije in celo preko njenih meja. Nekoliko drugače je v Mariboru, ki kot visokošolsko središče nima tako močnega vpliva, ki je vsakakor omejen v precej ožji regionalni okvir kot ga ima Ljubljana. V še večji meri velja to za preostala visokošolska središča Slovenije, ki s po- ene omeje, ki poleg tega vse obstojajo le krajši čas, itak ni- so mogla oblikovati svojih lastnih gravitacijskih območij z ko- rakteristkami regije.

Tem večji poudarek je bil zato dan na vplivi strukturi vi- sokošolskih središč glede na splošno stanje na posameznih vrstah, oddelkih in smerah višjih in visokih šol. Ta struktura je bila delno proučena razvoje, to je za obdobje zadnjih desetih let. Bi- lo je namreč predpostavljeno, da je struktura našega višje in vi- sokega šolstva prav v tem obdobju zabeležila večje spremembe tako v svoji vsebini glede na vrste šol kot na število študentov. Poleg splošnega razvoja izobraževanja na tretji stopnji v smeri visokošolskega središča v Ljubljani in Mariboru sta nastala nove visokošolske

Thw št. 88

1. Izhodišča in metode raziskave :

Pri raziskavi šolstva tretje stopnje, to je višjega in visokega šolstva je bilo potrebno zaradi obstoječih kvalitativnih razlik med tem in drugostopenjskim šolstvom izhajati iz nekaterih novih izhodišč in se oprijeti tudi drugačnih metod. Pri tem je bilo odločilno zlasti to, da je izobraževanje na tretji stopnji osredotočeno v glavnem le v dveh šolskih središčih, ki smo jih že pri analizi mreže šol druge stopnje mimo regionalnih označili tudi za glavni republiški šolski središči, to je v Ljubljani in Mariboru. Razen teh sta še dve oziroma tri šolska središča višjih in visokih šol, kar pa ne spremeni bistvene slike v prostorski razporeditvi in strukturi višje in visokošolskega izobraževanja.

Zaradi navedenega torej v tem primeru ni bilo potrebno pristopati najprej h klasifikaciji šolskih središč tretje stopnje, ker je ta že sama po sebi precej jasna. Prav tako se tu ne postavlja v takem smislu kot pri šolskih središčih druge stopnje vprašanje gravitacijskih območij oziroma regij. Ljubljana kot edino visokošolsko središče se v tem primeru še izraziteje izdvaja kot republiško šolsko središče z vplivom na območje celotne Slovenije in celo preko njenih meja. Nekoliko drugače je z Mariborom, ki kot višješolsko središče nima tako močnega vpliva, ki je vsekakor omejen v precej ožji regionalni okvir kot ga ima Ljubljana. V še večji meri velja to za preostala višješolska središča Slovenije, ki s poeno samo šolo, ki poleg tega vse obstojajo le krajši čas, itak niso mogla oblikovati svojih lastnih gravitacijskih območij s karakteristikami regije.

Tem večji poudarek je bil zato dan notranji strukturi visokošolskih središč glede na vpis študentov na posameznih vrstah, oddelkih in smereh višjih in visokih šol. Ta struktura je bila delno proučena razvojno, to je za obdobje zadnjih desetih let. Bilo je namreč predpostavljeno, da je struktura našega višje in visokega šolstva prav v tem obdobju zabeležila večje spremembe tako v svoji usmeritvi glede na vrste šol kot po številu študentov. Poleg širokega razmaha izobraževanja na tretji stopnji v starem visokošolskem središču v Ljubljani, je nastalo novo višješolsko

središče v Severni Sloveniji v Mariboru, ki je v kratkem razdobju nekaj let dobilo oblike, ki pomenijo zelo pomemben dejavnik tretjestopenjskega izobraževanja v Sloveniji.

Težišče raziskave višjega in visokega šolstva pa je na regionalnem in socialnem poreklu študentov teh šol. Regionalno poreklo študentov višjih in visokih šol v tem primeru ni bilo obravnavano zaradi ugotavljanja same gravitacije k posameznim šolskim središčem in določanja regionalnih meja, kot je bilo to pri šolah druge stopnje, ampak naj bi nam to odkrilo nekatere druge probleme izobraževanja prebivalstva na tretji stopnji, predvsem razlike v deležu študentov po posameznih predelih Slovenije in za obravnavanje s socialnogeografskega aspekta pomembno strukturo študentov po socialnem izvoru. Temu ustrezno je bilo po nekoliko drugačnih kriterijih izbrano tudi potrebno statistično gradivo. Podatki o številu vpisanih študentov v glavnem karakterizirajo le usmeritev ~~na~~ višjega in visokega šolstva, medtem ko je bilo za regionalnoⁱⁿ socialno strukturo študentov uporabljeno osnovno statistično gradivo o številu diplomiranih slušateljev v zadnjih desetih letih. Treba je namreč upoštevati, da nam podatek o številu vpisanih študentov v nekem študijskem letu lahko služi le kot osnova za predstavitev strukture višjega in visokega šolstva v krajšem razdobju štirih ali petih let. Poleg tega nam delež študentov, ki se vsakokrat iz različnih razlogov niso mogli vpisati v naslednji semester - po približni oceni Zavoda za statistiko znaša ta okoli 15% vseh študentov - in še večji delež tistih, ki študija ne zaključijo z diplomom, zamegli dejansko sliko. Da bi se tako približali bolj objektivni predstavi strukturnih značilnosti višjega in visokega šolstva med drugim tudi profila kadrov, ki jih dajejo, so bili pri podrobni analizi upoštevani le diplomanti teh šol in sicer za obdobje 1958 - 1966, torej za skupaj devet let. Osnovno statistično gradivo, iz katerega je bilo mogoče povzeti potrebne podatke, se namreč hrani deset let, vendar za leto 1957 ni bilo več dostopno. Kljub temu predstavlja tudi obdobje devetih let zadostno zagotovilo za dosego želenih rezultatov. Dodati je, da v analizi niso bili upoštevani diplomanti prve stopnje fakultet, ker so ti, kot je razvidno iz statistične dokumentacije, skoraj v celoti nadaljevali študij na

drugi stopnji. Tako bi njihova vključitev pomenila odstopanje od točnosti podanih strukturnih elementov. Poleg tega pa se kljub ugotovitvam v preteklem obdobju, da nam je tak profil diplomantov potreben, stopnjevani študij ni uveljavil in skoraj na vseh fakultetah postopoma odstopajo od njega.

Otežujočo okolnost pri analizi višjega in visokega šolstva je predstavljala obdelava osnovnega statističnega gradiva. Glede na razpoložljiva sredstva je bila obdelava podatkov o vseh diplomantih po naseljih dokaj zamudna, čemur pa se ni dalo izogniti. Kartografski prikaz je bil poenostavljen v toliko, da pri regionalnem poreklu študentov oziroma diplomantov jemlje kot osnovno teritorialno enoto katastrsko občino, kar pa ne pomeni bistvenega odstopanja od zadane naloge. Nasprotno tak prikaz je omogočil bolj plastično upodobitev pojava. Pri prikazu socialnega izvora diplomantov pa je bila kot osnovna statistična enota izbrana občina in to iz dveh razlogov. Prvič, časovno ni bilo mogoče izvesti tudi v tem primeru obdelave po krajih, drugič pa bi bila kartografska ponazoritev tega pojava po naseljih in izdelava kart^{ker} je bila eno od glavnih sredstev za dosego dobljenih rezultatov raziskave, tehnično vsekakor nekoliko problematična.

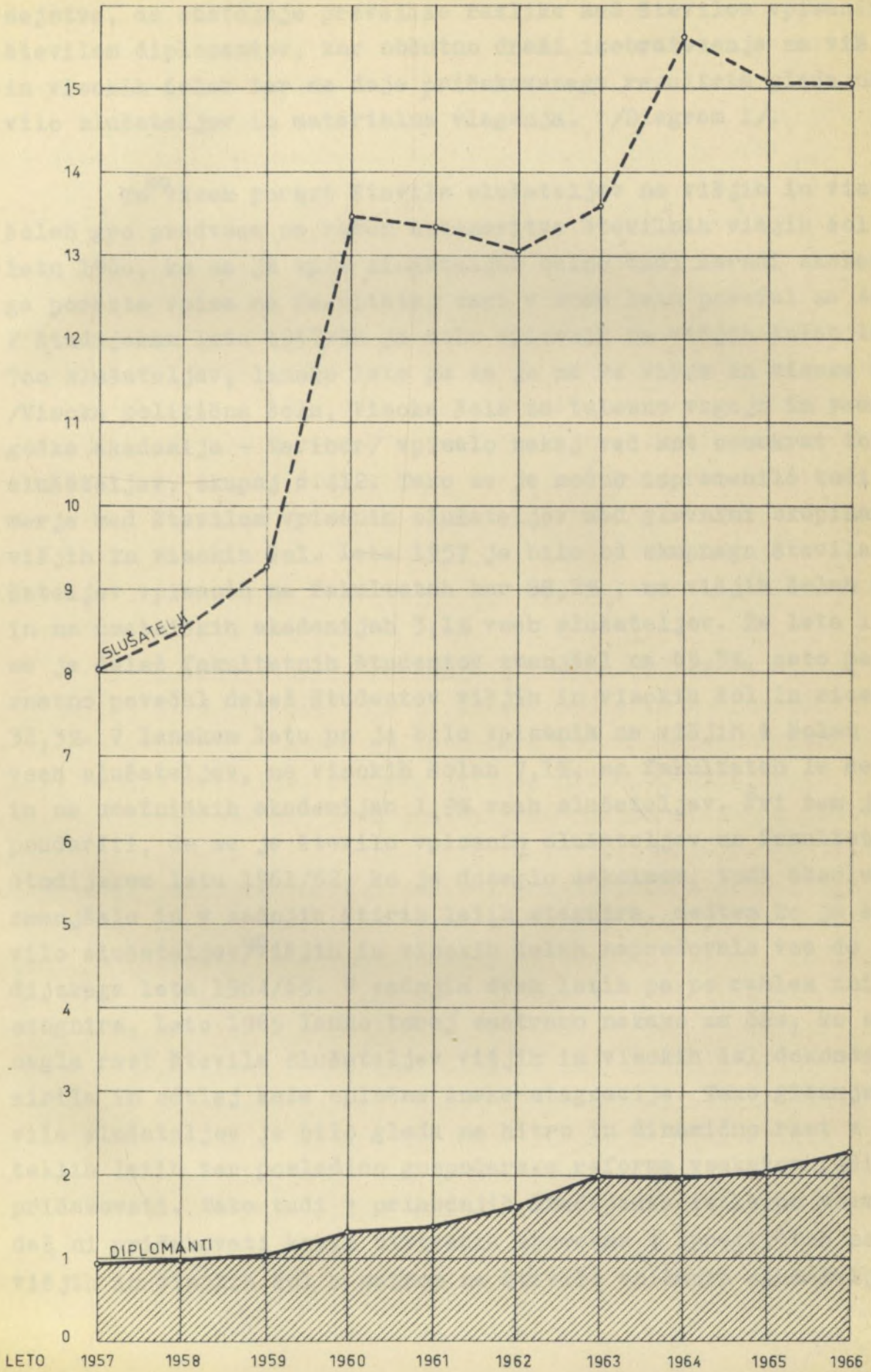
Z ozirom na prvenstveni pomen obdelave in podajanja rezultatov po regijah se je proučitev višjih in visokih šol v tej fazi odprla na nekatere rezultate raziskave mreže šol druge stopnje, podane v drugem poglavju te razprave. Tu so mišljeni predvsem zaključki o šolskih regijah. Za razliko od regionalne analize mreže šol druge stopnje, so bile tu nekatere regije združene v smislu prvotnega predloga devetih temeljnih regionalnih izobraževalnih skupnosti. Glede na to, da so bile najmanj tri od regij, ki jih ta predlog ni upošteval že v omenjeni analizi šolskih regij druge stopnje označene kot dokaj vprašljive, in da nam tudi zmanjšano število regij lahko da povsem zadovoljivo sliko širše regionalne strukture opazovanih pojavov višjega in visokega šolstva, ni bilo pomisleka o ustreznosti uporabe omenjene regionalne delitve. Tudi pri kasnejšem povezanem obravnavanju posameznih elementov šolstva kot celovitega izobraževalnega procesa oziroma vloge in vpliva te negospodarske terciarne dejavnosti kot celote v našem družbenem življenju nam to ne bo onemogočalo medsebojnih primerjav.

2. S t r u k t u r a i n r a z v o j v i š j e g a i n v i s o k e g a š o l s t v a

Da bi dobili že na začetku vpogled v glavne značilnosti razvoja in usmeritve izobraževanja na tretji stopnji, to je na višjih in visokih šolah v Sloveniji, si najprej oglejmo podatke o številu vpisanih slušateljev po glavnih vrstah teh šol za obdobje zadnjih desetih let. Od študijskega leta 1957/58, ko je bilo v zimskem semestru vpisanih na vseh šolah 8.063 slušateljev pa do preteklega leta, ko se je v zimskem semestru študijskega leta 1966/67 vpisalo 15.082 slušateljev, se je število povečalo za 87%. Ta malodane podvojitve števila slušateljev v navedenem razdobju je prav gotovo predvsem veren odraz našega dinamičnega gospodarskega razvoja sploh, katerega najbolj burne faze sovpadajo ravno s tem obdobjem. Kaj pomeni ta porast, nam pove primerjava z Zahodno Nemčijo, kjer se je število študentov od leta 1953 do 1960, torej tudi v času njene najbolj nagle gospodarske rasti, povečalo za 90%. Še bolj pa nam to ilustrira podatek, da sta v ZRN odpadla leta 1960 povprečno 2,2 študenta na 1000 prebivalcev /istega leta pri nas 8,5/ leta 1966 pa v Sloveniji 9,1 študent na 1000 prebivalcev. Ni torej čudno, da smo se celo v svetovnem merilu uvrstili med dežele z največjim relativnim deležem študentov višjih in visokih šol. Na eni strani torej naš gospodarski razvoj in težnja po vsklajevanju gospodarstva z izobraževanjem ter splošno dokazana zveza med izobraževanjem in gospodarskimi uspehi vsekakor opravičujejo širino "akademizacije" vseh slojev prebivalstva, saj bo lahko tudi v bodočnosti ob vse hitrejšem spreminjanju socialno in ekonomskogeografskih procesov ter njihovi vedno večji kompliciranosti bolje uspevalo višje izobraženo prebivalstvo. Na drugi strani pa se zastavlja vprašanje, ki je bilo pri nas po začetku šolske ter družbene in gospodarske reforme sploh večkrat postavljeno, ali nismo šli pri razvoju višjega in visokega šolstva vendarle preko naših potreb in zlasti preko materialnih možnosti. Na to vprašanje bo potrebno vsekakor čimpreje odgovoriti in to predvsem v zvezi z nalogo o prognozi potreb in razvoja kadrov, na katero bodo najlažje argumentirano odgovorili ekonomisti. Naloga prav gotovo ni lahka, zadeva pa enega bistvenih vprašanj razvoja šolstva v Sloveniji in bo treba kar najbolj nemudoma in od-

VPISANI SLUŠATELJI IN DIPLOMANTI VIŠJIH IN VISOKIH ŠOL (1957-1966)

ŠTEVILO V 1000

govorno pristopiti k njenemu reševanju ob pomoči in sodelovanju vseh zainteresiranih. Sedanje stanje v veliki meri otušuje tudi dejstvo, da obstojajo prevelike razlike med številom vpisanih in številom diplomantov, kar občutno draži izobraževanje na višjih in visokih šolah ter ne daje pričakovanega rezultata glede na število slušateljev in materialna vlaganja. /Diagram 1/.

Te^{ko} visok porast števila slušateljev na višjih in visokih šolah gre predvsem na račun ustanovitve številnih višjih šol v letu 1960, ko se je vpis slušateljev delno tudi zaradi skokovitega porasta vpisa na fakultete, samo v enem letu povečal za 46%. V študijskem letu 1957/58 je bilo vpisanih na višjih šolah le 700 slušateljev, lansko leto pa se je na ve višje in visoke šole /Visoka politična šola, Visoka šola za telesno vzgojo in Pedagoška akademija - Maribor/ vpisalo nekaj več kot osemkrat toliko slušateljev, skupaj 6.412. Tako se je močno izpremenilo tudi razmerje med številom vpisanih slušateljev med glavnimi skupinami višjih in visokih šol. Leta 1957 je bilo od skupnega števila slušateljev vpisanih na fakultetah kar 88,2% , na višjih šolah 8,7% in na umetniških akademijah 3,1% vseh slušateljev. Že leta 1960 se je delež fakultetnih študentov zmanjšal na 65,3%, zato pa znatno povečal delež študentov višjih in visokih šol in sicer na 32,3%. V lanskem letu pa je bilo vpisanih na višjih šolah 35,4% vseh slušateljev, na visokih šolah 7,1%, na fakultetah le še 55,6% in na umetniških akademijah 1,9% vseh slušateljev. Pri tem je poudariti, da se je število vpisanih slušateljev na fakultetah po študijskem letu 1961/62, ko je doseglo maksimum, tudi absolutno zmanjšalo in v zadnjih štirih letih stagnira, medtem ko je število slušateljev^{na} višjih in visokih šolah napredovalo vse do študijskega leta 1964/65. V zadnjih dveh letih pa po rahlem znižanju stagnira. Leto 1965 lahko torej smatramo nekako za čas, ko se je nagla rast števila slušateljev višjih in visokih šol dokončno umirila in odtlej kaže splošne znake stagnacije. Tako gibanje števila slušateljev je bilo glede na hitro in dinamično rast v preteklih letih ter posledico gospodarske reforme vsekakor tudi pričakovati. Tako tudi v prihodnjih študijskih letih po vsem so- deč ni pričakovati kakih bistvenih sprememb v kapacitetah naših višjih in visokih šol z ozirom na število vpisanih slušateljev.

Razumljivo pa se to lahko zgodi ob eventuelnih globljih reformah njih posegih na področje tretjestopenjskega izobraževanja. Pri tem je mišljena predvsem razširitev omejitve vpisa na posamezne vrste šol ali nadaljnje ukinitve nekaterih višjih šol, kot je bil to primer z Višjo gospodinjsko šolo v Grobljah. Vendar za sedaj, kot kaže, ni pričakovati takih ukrepov, ki bi bili pred izdelavo potrebnih študij lahko preuranjeni ali celo škodljivi /TABELA 9/.

O sami strukturi višjih in visokih šol glede na posamezne vrste šol in oddelke v okviru že navedenih glavnih skupin šol nam bo nadalje podal seznam višjih in visokih šol, fakultet in umetniških akademij skupaj z njihovimi oddelki in številom vpisanih slušateljev v študijskem letu 1956/66. Ustrezni podatki o vpisu v zimski semester 1966/67 namreč na Zavodu za statistiko še niso dostopni in objavljeni. Ker so pri številu vpisanih slušateljev zastopani vsi letniki in ne samo prvi, najbrž ne bi prišlo do večjih razlik ob primerjavi podatkov med obema študijskama letoma. Zato lahko smatramo, da nam nižje navedeni podatki dovolj jasno izpričujejo strukturo in usmeritev izobraževanja na višjih in visokih šolah.

V Sloveniji je 14 višjih šol z 33 oddelki. To stanje se ne izpremeni, če upoštevamo, da je bila Višja šola za gospodinjstvo v Grobljah letos ukinjena in da Pedagoško akademijo Maribor dejansko lahko prav tako štejejo za višjo šolo, čeprav so se vpisani slušatelji na tej šoli statistično formalno vodili pod visokošolske zavode. Šola namreč nima organiziranega pouka na drugi stopnji in zato tudi ne ustreznih visokošolskih diplomantov. V Mariboru so še Višja ekonomsko komercialna šola s šestimi oddelki /zunanja trgovina, splošna komerciala, bančništvo, knjigovodstvo in finance, transport in zavarovanje ter turizem in gostinstvo/, Višja pravna šola, Višja tehniška šola s petimi oddelki /strojništvo, elektrotehnika, tekstilni, kemijski ter gradbeništvo in komunala/, Višja agronomska šola s tremi oddelki /vinarsko sadjarski, poljedelski in živinorejski/ in Višja stomatološka šola. V Ljubljani je Pedagoška akademija s štirimi oddelki /razredni pouk, predmetni pouk, defektologija in izobraževanje učiteljev strokovnih šol/, Višja upravna šola z dvema oddelkoma /splošni

VPISANI SLUŠATELJI VIŠJIH IN VISOKIH ŠOL /1957/58 - 1966/67/

Štud. leto	Vse šole			Višje šole			Visoke šole			Fakulteta			Umet. akademije		
	Vsi	% ženske	%	Vsi	% ženske	%	Vsi	% ženske	%	Vsi	% ženske	%	Vsi	% ženske	%
1957/58 št.	8063	100	2384 29,6	700	100	453 64,7	-	-	-	7116	100	1857 26,1	247	100	74 29,9
%	100			8,7						88,2			3,1		
1958/59 št.	8757	100	2549 29,1	916	100	551 60,1	-	-	-	7568	100	1907 25,2	273	100	91 33,3
%	100			10,5						86,4			3,1		
1959/60 št.	9252	100	2878 31,1	1808	100	837 46,3	-	-	-	7145	100	1944 27,2	299	100	97 32,4
%	100			19,5						77,2			3,2		
1960/61 št.	13492	100	3893 28,8	4245	100	1293 30,4	103	100	16 15,5	8813	100	2466 28,0	331	100	118 35,6
%	100			31,5			0,8			65,3			2,4		
1961/62 št.	13324	100	4252 31,9	3254	100	1095 33,6	451	100	195 35,2	9269	100	2864 30,9	350	100	134 38,3
%	100			24,4			3,4			69,6			2,6		
1962/63 št.	13059	100	4382 33,5	3289	100	1211 36,8	897	100	374 38,7	8528	100	2678 31,4	345	100	119 34,5
%	100			25,2			6,9			65,3			2,6		
1963/64 št.	13889	100	4681 33,7	4086	100	1379 33,7	1133	100	442 39,0	8350	100	2759 33,0	320	100	101 31,6
%	100		29,4				8,1			60,1			2,3		
1964/65 št.	15665	100	5548 35,4	6089	100	2174 35,7	1085	100	454 41,8	8179	100	2820 34,5	312	100	100 32,0
%	100			38,9			6,9			52,2			2,0		
1965/66 št.	15082	100	5777 38,3	5401	100	2131 39,4	1039	100	426 41,0	8381	100	3120 37,2	291	100	100 34,4
%	100			35,8			6,8			55,5			1,9		
1966/67 št.	15082			5344			1068			8388			285		
%	100			35,4			7,1			55,6			1,9		

in statistični/, Višja lesnoindustrijska šola, Višja železniška tehniška šola in Višja šola za zdravstvene delavce s petimi oddelki /za medicinske sestre, fizičterapevte, delovne terapevte, rentgenske pomočnike in sanitarne tehnike/. Končno sta še Višja šola za organizacijo dela v Kranju s tremi oddelki /kadrovska dejavnost, organizacija dela in varnost pri delu/ ter Višja pomorska šola v Piranu z dvema oddelkoma /strojni in navtični/. Na vseh višjih šolah /upoštevana ni Pedagoška akademija Maribor, pač pa že ukinjena Višja gospodinjska šola v Grobljah/ je bil vpisan v študijskem letu 1965/66 5401 slušatelj, kar pomeni 35,8% vseh vpisanih slušateljev. Od tega 14,8% na ljubljanskih, 17,5% na mariborskih višjih šolah in ostalih 3,5% na istih šolah v Grobljah, Kranju in Piranu.

Med višjimi šolami je po številu vpisanih slušateljev na prvem mestu Višja tehniška šola iz Maribor^a z 21,4% na višjih šolah vpisanih slušateljev, sledijo pa ji Višja ekonomsko komercialna /18,7%/, ljubljanska Pedagoška akademija /16,9%/ in druge, vendar s precej nižjimi deleži. Iz priložene tabele /TABELA 10/ je razvidna tudi usmeritev oziroma vpis po posameznih oddelkih višjih šol.

Na visokih šolah, kamor prištevamo, kot že navedeno, le tri šole, to je Visoko šolo za telesno kulturo in Visoko šolo za politične vede v Ljubljani ter Pedagoško akademijo v Mariboru, ki pa daje le diplomante prve stopnje, ustrezne profilu diplomanta višje šole, je bilo istega leta vpisanih 1039 slušateljev ali 6,9% vseh na višjih in visokih šolah vpisanih slušateljev. Od tega odpade na Pedagoško akademijo 4,1%, na ostali dve visoki šoli pa le po 1 - 2% vseh vpisanih slušateljev.

Na fakultetah je bilo vpisanih 8351 ali 55,4% vseh slušateljev, torej skoraj enako število kot leto dni kasneje v študijskem letu 1966/67. Po posameznih fakultetah je bil vpis takle: na Filozofski fakulteti s šestnajst oddelki /filozofija, sociologija, pedagogika, psihologija, zgodovina, zgodovina umetnosti, arheologija, etnologija, germanski jeziki in književnost, romanski jeziki in književnost, latinski in grški jezik, primerjalno jezikoslovje, svetovna književnost in literarna teorija, muzikologija in geografija/ je znašal delež vpisanih 18,1%, na Ekonomski

TABELA 10

VPISANI SLUŠATELJI VISOKIH IN VIŠJIH ŠOL PO VRSTAH ŠOL V ŠTUDIJSKEM
LETU 1965/66

	Štev.	%	% od skup. šol	% od vrste šol
FAKULTETE	8351	55,4	100	-
Filozofska fakulteta	1513	10,0	18,1	100
-oddelek za filozofijo	48	0,3	0,6	3,2
-oddelek za sociologijo	32	0,2	0,4	2,1
-oddelek za pedagogiko	56	0,4	0,7	3,7
-oddelek za psihologijo	259	1,7	3,1	17,1
-oddelek za zgodovino	77	0,5	0,9	5,1
-odd.za zgodovino umetnosti	60	0,4	0,7	4,0
-oddelek za arheologijo	24	0,1	0,3	1,6
-oddelek za etnologijo	25	1,2	0,3	1,6
-odd.za slovanske jezike in književnost	211	1,5	2,5	13,9
-odd.za romanske jezike in književnost	122	0,8	1,5	8,1
-odd.za germanske jez.in knj.	385	2,5	4,6	25,3
-odd.za latinski in grški jezik	3	0,0	0,0	0,2
-odd.za primerjalno jezikosl.	3	0,0	0,0	0,2
-odd.za svetovno književnost in literarno teorijo	59	0,4	0,7	3,9
-odd.za muzikologijo	25	0,2	0,3	1,7
-oddelek za geografijo	126	0,8	1,5	8,3
Ekonomska fakulteta Ljubljana	923	6,1	11,0	100
-enoten študij (1.letnik)	396	2,6	4,8	42,9
-ekonom.organiz.oddelek	385	2,6	4,6	41,7
-ekonomsko analitični odd.	118	0,8	1,4	12,8
-bančno, finančno-komunalni odd.	21	0,1	0,2	2,3
-zavarovalni oddelek	3	0,0	0,0	0,3
Pravna fakulteta Ljubljana	694	4,6	8,3	100
Fakulteta za strojništvo Ljublj.	711	4,8	8,5	100
Fakulteta za elektrotehniko Lj.	656	4,3	7,8	100
-enoten študij (1.letnik)	395	2,6	4,7	60,2
-oddelek za energetiko	130	0,8	1,5	19,9
-oddelek za elektroniko	131	0,9	1,6	19,9

TABELA 10 - nadaljevanje

	Štev.	%	% od skup. šol	% od vrste šol
Fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo, Ljubljana	694	4,6	8,3	100
-oddelek za arhitekturo	319	2,1	3,8	46,0
-oddelek za gradbeništvo	329	2,2	3,9	47,4
-geodetsko-komunalni oddelek	46	0,3	0,6	6,6
Fakulteta za naravoslovje in tehnologijo - Ljubljana	1360	9,0	16,3	100
-matematično fizikalni odd.	225	1,5	2,7	16,5
-oddelek za montanistiko	216	1,4	2,6	15,9
-oddelek za kemijo	725	4,8	8,7	53,3
-odd.za tekstilno tehnologijo	194	1,3	2,3	14,3
Biotehniška fakulteta, Ljubljana	883	5,9	10,6	100
-agronomija	393	2,7	4,7	44,5
-gozdarstvo	162	1,1	2,0	18,3
-veterinarstvo	142	0,9	1,7	16,1
-biologija	186	1,2	2,2	21,1
Medicinska fakulteta Ljubljana	917	6,1	11,0	100
-splošna medicina	623	4,2	7,5	67,0
-stomatologija	294	1,9	3,5	33,0
UMETNIŠKE AKADEMIJE	291	1,9	100	-
Akademija za glasbo - Lj.	173	1,1	59,4	100
-oddelek za kompozicijo in dirigiranje	22	0,1	7,6	12,7
-oddelek za solopetje	13	0,1	4,5	7,5
-oddelek za klavir, orgle, harfo	40	0,3	13,7	23,1
-oddelek za godala	51	0,3	17,5	29,5
-odd.za pihala in trobila	47	0,3	16,1	27,2
Akademija za gledališče, radio in televizijo - Ljubljana	56	0,4	19,2	100
Akademija za likovno umetnost Lj.	62	0,4	21,3	100
S k u p a j :	15082	100	-	-

TABELA 10-nadaljevanje

	Štev.	%	% od skupnih šol	% od vr- ste šol
VIŠJE ŠOLE	5401	35,8	100	-
Pedagoška akademija Ljublj.	913	6,1	16,9	100
-oddelek za razredni pouk	85	0,6	1,6	9,3
-oddelek za predmetni pouk	581	3,8	10,7	63,6
-oddelek za defektologijo	155	1,0	2,9	17,0
-oddelek za izobraževanje učiteljev strokovnih šol	92	0,6	1,7	10,1
Višja upravna šola Ljubljana	460	3,0	8,5	100
-splošni oddelek	398	2,6	7,4	86,5
-statistični oddelek	62	0,4	1,1	13,5
Višja šola za socialne delavce Lj.	244	1,6	4,5	100
-oddelek za soc.delavce v družbenih službah	152	1,0	2,8	62,3
- " " " v gospodar.	55	0,4	1,0	22,5
- " " " v socialnem zavarovanju	37	0,2	0,7	15,2
Višja lesno industrijska šola Lj.	101	0,7	1,9	100
Višja železniška tehniška šola Lj.	61	0,4	1,1	100
Višja šola za zdravstvene del.Lj.	446	3,0	8,3	100
-oddelek za medicinske sestre	293	1,9	5,5	65,7
-odd.za fizioterapevte	43	0,3	0,8	9,6
-odd.za delovne terapevte	12	0,1	0,2	2,7
-odd.za rentgenske pomočnike	37	0,2	0,7	8,3
-odd.za sanitarne tehnike	61	0,5	1,1	13,7
Višja šola za organizacijo dela Kranj	321	2,1	5,9	100
-odd.za kadrovske dejavnost	94	0,6	1,7	29,3
-odd.za organizacijo dela	186	1,2	3,4	57,9
-odd.za varnost pri delu	41	0,3	0,8	12,8
Višja gospodinjska šola Groblje	57	0,4	1,1	100
-oddelek za predmetni pouk	57	0,4	1,1	100

TABELA 10 - nadaljevanje

	Štev.	%	% od skup. šol	% od vr-šol
Višja pomorska šola Piran	153	1,0	2,8	100
-strojni oddelek	69	0,4	1,3	45,1
-navtični oddelek	84	0,6	1,5	54,9
Višja ekonomsko komercialna šola Maribor	1009	6,7	18,7	100
-oddelek za zunanjo trgovino	195	1,3	3,6	19,3
-splošno komercialni oddel.	376	2,5	7,0	37,3
-odd.za turizem in gostinstvo	107	0,7	2,0	10,6
-oddelek za bančništvo	65	0,4	1,2	6,4
-odd.za knjigov.in finance	235	1,6	4,3	23,3
-odd.za transport in zavarov.	31	0,2	0,6	3,1
Višja pravna šola Maribor	203	1,3	3,8	100
Višja tehniška šola Maribor	1154	7,7	21,4	100
-oddelek za strojništvo	451	3,0	8,4	39,1
- " " elektrotehniko	288	1,9	5,3	24,9
-tekstilni oddelek	62	0,4	1,1	5,4
-kemijski oddelek	130	0,9	2,4	11,3
-oddel.za gradbeništvo in ko- munalo	223	1,5	4,2	19,3
Višja agronomska šola Maribor	137	0,9	2,5	100
-vinarsko sadjarski oddelek	55	0,4	1,0	40,2
-poljedelski oddelek	42	0,3	0,8	30,6
-živinorejski oddelek	40	0,2	0,7	29,2
Višja stomatološka šola Maribor	142	0,9	2,5	100
VISOKE ŠOLE	1039	6,9	100	-
Visoka šola za telesno kulturo Ljubljana	155	1,0	14,9	100
Visoka šola za politične vede Lj.	271	1,8	26,1	100
Pedagoška akademija Maribor	613	4,1	59,0	100
-oddelek za razredni pouk	86	0,6	8,3	14,0
-oddelek za predmetni pouk	527	3,5	50,7	86,0

fakulteti s petimi oddelki /enoten študij, ekonomsko organizacijski, ekonomsko analitični, bančno finančno komunalni in zavarovalni/ 6,1%, na Pravni fakulteti 4,6%, na Fakulteti za strojništvo 4,8%, na Fakulteti za elektrotehniko s tremi oddelki /enoten študij, energetika, elektronika/ 4,3%, na FAGG s tremi oddelki /arhitektura, gradbeništvo, geodezija in komunala/ 4,6%, na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo s štirimi oddelki /matematika, in fizika, montanistika, kemija in tekstilna tehnologija/ 9%, na Biotehniški fakulteti s štirimi oddelki /agronomija, gozdarstvo, veterinarstvo in biologija/ 5,9% in na Medicinski fakulteti z dvema oddelkoma /splošna medicina, stomatologija/ 6,1% vseh vpisanih slušateljev. Med naštetimi devetimi fakultetami s 37 oddelki^{je} po številu slušateljev na prvem mestu filozofska z 18,1%, na drugem fakulteta za naravoslovje in tehnologijo, na tretjem oziroma četrtem ekonomska in medicinska fakulteta z 11%, na petem biotehniška z 10,6% in nato še ostale s po manj kot 10% od vseh na fakultetah vpisanih slušateljev.

Končno je bilo na umetniških akademijah vpisanih 1,9% vseh slušateljev, od tega 1,1% na Akademiji za glasbo s petimi oddelki /kompozicija in dirigiranje, solopetje, klavir-orgle-harfa, godala ter pihala in trobila/, 0,4% na Akademiji za gledališče, radio in televizijo ter prav toliko na Akademiji za likovno umetnost.

Ob upoštevanju tistih slušateljev, skupaj okoli 3000, ki niso imeli pogojev za vpis, bi bila usmeritev višjih in visokih šol oziroma razmerje med številom vpisanih po posameznih vrstah šol in oddelkih najbrž deloma spremenjeno. Prav zaradi tega pri nadaljnji analizi, kot že omenjeno, niso bili upoštevani slušatelji, ampak diplomanti vseh navedenih šol in sicer za obdobje 1958 - 1966.

3. D i p l o m a n t i v i š j i h i n v i s o k i h š o l p o v r s t a h š o l :

V devetletnem obdobju od leta 1958 do 1966 je diplomiralo na višjih šolah in na drugi stopnji vseh visokih šol skupaj 14.556 slušateljev. Od tega jih je bilo 8079 ali 55,5% moških in 6.477 ali 44,5% žensk. Na višjih in visokih šolah v Ljubljani, sem je

prišteta tudi ukinjena Višja gospodinjska šola v Grobljah, je v tem času diplomiralo 12.196 slušateljev, kar pomeni 83,9% vseh diplomantov. Z mariborskih višjih in visokih šol je prišlo v istih letih 2235 ali 15,3% vseh diplomantov, v Kranju in Piranu pa je diplomiralo 29 /0,2%/, oziroma 96 /0,6%/ slušateljev. V tem številu so všteti tudi diplomanti iz drugih republik in inozemstva. Tudi brez teh ostane razmerje v številu diplomantov med navedenimi šolskimi središči nespremenjeno.

V obdobju 1958 - 1966 je diplomiralo samo na višjih šolah 5.037 slušateljev, kar pomeni 34,6% vseh diplomantov, na visokih šolah 193 ali 1,3%, na fakultetah 8881 ali 61,0% in na umetniških akademijah 445 slušateljev ali 3,0% vseh diplomantov. Primerjava med deleži vpisanih slušateljev v študijskem letu 1965/66 in deleži diplomiranih slušateljev v letih 1958-1966 po vrstah šol, ki je podrobno razvidna iz priložene tabele /TABELA 11/, nam daje vsekakor jasnejšo sliko profila kadra, ki ga dajejo naše višje in visoke šole. Tako vidimo, da je delež diplomantov višjih in šol nižji /za 5,3%/ kot bi to pričakovali po deležu vpisanih slušateljev na teh šolah. Enako je pri visokih šolah delež diplomiranih za 1,5% nižji od deleža vpisanih. Nasprotno je pri fakultetah in akademijah delež diplomiranih slušateljev od skupnega števila diplomantov večji od ustreznega deleža vpisanih slušateljev in sicer pri fakultetah za 5,6% in umetniških akademijah za 1,1%. Ker nekaj višjih in dve visoki šoli niso obstojale ves opazovani čas, nam daje taka podrobnejša primerjava večjo vrednost in pomen predvsem pri fakultetah. Na vseh fakultetah razen na filozofski in ekonomski, kjer je delež diplomiranih za 2,2% oziroma 0,8% nižji od ustreznega deleža vpisanih, je odstotek diplomiranih višji od odstotka vpisanih. To pomeni, da je na teh fakultetah število slušateljev, ki uspešno zaključijo študij, večji kot na drugih šolah. Razlike pa obstojajo seveda tudi med posameznimi oddelki fakultet.

Navedeni podatki nam dajejo le nekaj glavnih ozhak strukture diplomantov glede na število in profil kadra brez namena poglobljanja v to problematiko, ki je sicer eno osrednjih vprašanj našega višjega in visokega šolstva, vendar bolj področje raziskav drugih strok, zaradi česar na tem mestu ni obravnavano podrobneje. Navedli bi le še podatek, ki po svoje ilustrira izobraževanje na

TABELA 11

DIPLOMANTI VISOKIH IN VIŠJIH ŠOL /1958-1966/ PO VRSTAH ŠOL

	Število	%	% vpisanih 1965/66
VIŠJE ŠOLE	5037	34,6	39,9
Pedagoška akademija * 1)	856	5,9	10,2
Višja upravna šola	507	3,5	3,0
Višja šola za socialne delavce	293	2,0	1,6
Višja lesno industrijska šola	36	0,2	0,7
Višja železniška tehniška	85	0,6	0,4
Višja šola za zdravstvene delavce	925	6,3	3,0
Višja šola za telesno vzgojo * 2)	74	0,5	-
Višja šola za organizacijo dela	30	0,2	2,1
Višja gospodinjska šola	242	1,7	0,4
Višja pomorska šola	99	0,7	1,0
Višja ekonomsko komercialna šola	853	5,9	6,7
Višja pravna šola	238	1,6	1,3
Višja tehniška šola	432	3,0	7,7
Višja agronomska šola	242	1,7	0,9
Višja stomatološka šola	125	0,8	0,9
VISOKE ŠOLE	193	1,3	2,8
Visoka šola za telesno kulturo	89	0,6	1,0
Visoka šola za politične vede	104	0,7	1,8
Pedagoška akademija Maribor *	-	-	-
FAKULTETE	8881	61,0	55,4
Filozofska fakulteta	1137	7,8	10,0
Ekonomska fakulteta	769	5,3	6,1
Pravna fakulteta	880	6,0	4,6
Fakulteta za strojništvo	883	6,1	4,8
Fakulteta za elektrotehniko	791	5,4	4,3
Fakulteta za arhit., gradb. in geod.	1073	7,3	4,6
arhitektura	494	3,4	2,1
gradbeništvo	473	3,2	2,2
geodezija	106	0,7	0,3

TABELA 11 - nadaljevanje

	Število	%	% vpisanih 1965/66
Fakulteta za naravoslovje in tehnologijo	1429	9,9	9,0
matematika in fizika	181	1,3	1,5
montanistika	404	2,8	1,4
kemija	602	4,1	4,8
tekstilna tehnologija	242	1,7	1,3
Biotehniška fakulteta	1017	7,0	5,9
agronomija	413	2,8	2,7
gozdarstvo	363	2,5	1,1
veterinarstvo	94	0,6	0,9
biologija	141	1,0	1,2
živil.teh.oddelek	6	0,1	-
Medicinska fakulteta	902	6,2	6,1
splošna medicinska	638	4,4	4,2
stomatologija	264	1,8	1,9
UMETNIŠKE AKADEMIJE	445	3,0	1,9
Akademija za glasbo	307	2,1	1,1
Akademija za gledališče, radio te- lev.in film	47	0,3	0,4
Akademija za likovno umetnost	91	0,6	0,4
skupaj vse šole	14556	100	100

- *) Prišteti tudi diplomanti I.stopnje Pedagoške akademije Maribor
 *) Spremenjena v visoko šolo, zadnji diplomanti l.1965

tretji stopnji in daje vsekakor razlog za ugodnejše napovedi o nadaljnjem razvoju in uspehih tega področja šolstva. Medtem ko se je vpis na višje in visoke šole povečal, kot že navedeno, v opazovanem razdobju za 87%, pa je število diplomantov v istem času porastlo za 141%, kar pomeni, da se stanje glede števila slušateljev, ki uspešno končajo študij, vendarle znatno izboljšuje. Zlasti ugodno je to, da se ta odstotek povečuje tudi v zadnjih dveh študijskih letih, ko število vpisanih slušateljev rahlo naziaduje oziroma stagnira.

4. D i p l o m a n t i v i š j i h i n v i s o k i h š o l p o k r a j u s t a l n e g a b i v a n j a :

S tem in naslednjim poglavjem, ki obravnava socialni izvor diplomantov višjih in visokih šol, se lotevamo jedrnih problemov raziskave. Ti so v glavnem zajeti v proučitvi regionalne strukture in značilnosti prebivalstva, ki se izobražuje na tretji stopnji. Problema regionalnega /po kraju bivanja/ in socialnega porekla slušateljev višjih in visokih šol se v zadnjem času pogosto omenjata, zato bodo nekateri zaključki analize prav gotovo lahko koristno vodilo pri vsestranski osvetlitvi problema in eventualnih ukrepov odgovornih oblastnih in strokovnih organov. Poleg tega bo obravnava po šolskih regijah kasneje, ko bodo rezultati analiz elementov šolstva kot terciarne dejavnosti obravnavani povezano v kompleksu našega sistema izobraževanja, omogočala enotna metodološka izhodišča pri nadaljnjih raziskavah.

Na slovenskih višjih in visokih šolah je v letih 1958 do 1966 diplomiral 13101 slušatelj iz Slovenije. To pomeni točno 90% vseh diplomantov. 1.385 ali 9,6% diplomantov je bilo iz drugih republik in 70 ali 0,4% iz inozemstva. Za ilustracijo naj navedemo, da je bilo v študijskem letu 1965/66 med vpisanimi 85,4% slušateljev, ki stalno bivajo v Sloveniji,

Že uvodoma so bili označeni razlogi, zaradi katerih pri obravnavanju diplomantov po kraju stalnega ^{bivališča} bivanja pride v poštev ugotavljanje gravitacijskih območij šolskih središč. Zato bodo nekateri rezultati proučevanja regionalnega porekla diplomantov podani po šolskih regijah, določenih pri analizi mreže

šol druge stopnje in po delni modifikaciji pri sestavi predloga o temeljnih regionalnih izobraževalnih skupnostih. Pred tem pa naj bo podanih nekaj splošnih in značilnih ugotovitev o regionalnem poreklu diplomantov.

Podatki, ki bodo odslej navedeni, se nanašajo samo na diplomante, ki so v statistični list ob zaključku študija navedli kot kraj oziroma republiko stalnega bivanja Slovenijo. Ker smo kraj stalnega bivanja diplomantov predstavili kartografsko po katastrskih občinah, naj najprej navedemo, da so bili v obdobju 1958-1966 zabeleženi diplomanti iz 1357 katastrskih občin, to je iz več kot polovice /52,3%/vseh katastrskih občin v Sloveniji. Iz tega lahko utemeljeno sklepamo, da so diplomanti v opazovanem obdobju s teritorija, ki zavzema okoli polovico Slovenije. Seveda obstojajo med območji, iz katerih so diplomanti velike razlike glede njihovega števila oziroma gostote. Najbolje je mogoče to razbrati iz priložene karte "Diplomanti višjih in visokih šol po kraju stalnega bivanja" /KARTA 5/. Iz diagrama pogostosti na isti karti je tudi mogoče razbrati, koliko oziroma kako so razširjene katastrske občine z določenim številom diplomantov. V Sloveniji je največ katastrskih občin, ki so dale v opazovanem obdobju enega /644 k.o./, dva /288/, tri /124/ ali štiri /73/ diplomante. Teh je skupaj 83,2%, pri čemer niso upoštevane katastrske občine, ki v tem obdobju niso dale nobenega diplomanta. S pet, šest, sedem in osem diplomanti je še več kot po deset katastrskih občin /skupaj 8%/. Katastrske občine z večjim številom diplomantov v obdobju 1958-1966 pa so zelo maloštevilne in se v nobenem primeru ne javljajo več kot desetkrat, večinoma celo manj kot petkrat. Prav je, da si zato te katastrske občine oziroma kraje ogledamo поблиže, saj je iz njih kar 10519 ali 80,3% vseh diplomantov.

Med kraji, ki so dali več kot 200 diplomantov, je nekaj naših največjih mest, ki imajo funkcijo makro in mezoregionalnih središč Slovenije in so bila nazadnje pred ukinitvijo okrajev tudi okrajna upravna središča. To so Ljubljana /4174 diplomantov/, Maribor /1482/, Celje /507/, Kranj /311/ in Novo mesto /203/. Podatek, da je dalo samo teh pet mest dobro polovico /50,9%/ vseh diplomantov, nam zgovorno potrjuje domnevo, da nadaljuje s študijem na višjih in visokih šolah predvsem mladina večjih in, kot

bomo videli kasneje, tudi vseh manjših mest in mestnih naselij. Če upoštevamo širše območje mesta, to je še obmestna naselja, ki so že postala sestavni del mesta, kot smo to označili na karti, potem je delež naštetih petih mest še nekaj večji /52,6%/. Gledano s stališča širšega območja mesta je tako samo Ljubljana dala 4306 ali skoraj tretjino vseh diplomantov v opazovanem obdobju.

101 do 200 diplomantov je bilo iz Murske Sobote, Ptuja, Trbovelj, Jesenic, Nove Gorice in Kopra. Tudi ta mesta se ne uvrščajo slučajno v to skupino. Kot se spominjamo, predstavljajo poleg naštetih prvih petih vsa regiotvorni tip večstransko usmerjenega šolskega središča in so kot taka središča šolskih regij. Med njimi ni le Raven, Velenja, Brežic in Krškega, katera pa smo itak spoznali kot neizrazita regiotvorna šolska središča, ki vsako za sebe ne morejo oblikovati lastnih regij, ampak le v smislu medsebojnega dopolnjevanja.

Med mesti, ki so dala 51 do 100 diplomantov, je še nadaljnjih šestnajst slovenskih malih mest, to se pravi takih, z manj kot 10.000 prebivalci. Večina njih pa so močna industrijska središča ali nosilci drugih pomembnih funkcij, tako na primer Škofja Loka, Kamnik, Domžale, Velenje, Slovenska Bistrica, Vrhnika, Postojna, Piran idr. Zadnjo večjo skupino z 31 do 50 diplomanti pa sestavljajo še skoraj vsa preostala slovenska mesta z izjemo devetih, med katerimi so večji del taka s šibkimi mestnimi funkcijami kot Višnja gora, Kostanjevica, Sevnica in Redeče. Zanimivo pa je, da so v tej skupini tudi trije nekdanji trgi oziroma urbanizirane vasi, Ribnica, Ruše in Grosuplje.

Vsi v navedenih skupinah zajeti kraji so dali skupaj 9444 diplomantov, kar je 72,1% vseh diplomiranih slušateljev v zadnjih devetih letih. Preostalih 27,9% to je 3657 diplomantov pa, lahko rečemo, odpade na slovensko podeželje, v okvir katerega spadajo seveda tudi še nekatera urbanizirana naselja. To je vsekakor zelo neugodno razmerje, ki ga nam potrди tale izračun. Leta 1961 je živel v krajih, iz katerih je 9444 diplomantov le okoli 514 tisoč prebivalcev, kar pomeni, da odpade 18,4 študenta na 1000 prebivalcev. Za vse ostalo območje Slovenije pa znaša ta koeficient le 3,4! Ni dvoma, da bo treba imeti v prihodnosti ta

element stalno pred očmi in poiskati možnosti za bistveno izboljšanje ugotovljenega stanja. To se nam kaže v posebno negativni luči še posebno tedaj, če pomislimo, da podatek o številu mestnega prebivalstva ne kaže prave slike urbanizacije Slovenije in jo celo prikriva. Znano je, da so procesi urbanizacije posegli globoko tudi na naše podeželje. Zato je to nesorazmerje v številu diplomantov med mesti in podeželjem tem večje.

Sedaj, ko so nam poznana nekatera izhodišča, si lahko ogledamo regionalno poreklo diplomantov višjih in visokih šol z ozirom na šolske regije oziroma devet temeljnih regionalnih izobraževalnih skupnosti. Največ diplomantov sta dali ljubljanska regija s trboveljsko in mariborska regija s ptujsko in sicer 5710 oziroma 2201. Nad 1000 diplomantov je še v celjski z brežiško-krško regijo ^{1480/} in v kranjski z jeseniško regijo /1035/. Nad 500 diplomantov je po regionalnem poreklu iz novogoriške /651/, koprške /629/ in murskosoboške /522/ regije, do 500 diplomantov pa sta dali novomeška /500/ in ravenska /355/ regija. V poprečju odpadeta v Sloveniji 8,2 diplomanta na 1000 prebivalcev. V glavnem so vse regije pod tem poprečjem, to pa zaradi visokega koeficienta v ljubljanski regiji, kjer znaša ta 14,1. Na drugem in tretjem mestu sta kranjska in mariborska regija s 7,7 diplomantov na 1000 prebivalcev. 5,9 je ta koeficient v novogoriški regiji, 5,8 pa v koprski, novomeški in ravenski regiji. Najmanj diplomantov na 1000 prebivalcev je v celjski in murskosoboški regiji, 5,3 oziroma 4,1. /TABELA 12/.

Navedeni koeficienti kažejo, da je regionalno poreklo študentov glede na širša regionalna območja šolskih regij razmeroma ugodno, saj z izjemo ljubljanske regije, kar pa je z ozirom na samo Ljubljano in močno koncentracijo prebivalstva v tem delu Slovenije tudi razumljivo, med posameznimi regijami ne nastopajo večje razlike. Z nižjimi koeficienti se izdvajajo območja, za katera smo že pri regionalni analizi mreže šol druge stopnje ugotovili, da kažejo nekatere skupne značilnosti glede gospodarske in demogeografske strukture prebivalstva.

Še bolj podrobna proučitev porekla diplomantov glede na kraj stalnega bivanja je mogoča iz podatkov o številu diplomantov po

TABELA 12

DIPLOMANTI VISOKIH IN VIŠJIH ŠOL /1958 - 1966/ PO REGIJAH IN
SOCIALNEM IZVORU

Regija:	A*)	B	C	D	E	Skupaj
Celje	242	149	79	726	284	1480
	16,3	10,1	5,3	49,0	19,2	100
Koper	133	76	27	283	110	629
	21,1	12,1	4,3	45,0	17,5	100
Kranj	135	146	65	408	299	1053
	12,8	13,9	6,2	38,7	28,4	100
Ljubljana	479	478	299	3038	1416	5710
	8,4	8,4	5,2	53,2	24,8	100
Maribor	227	221	102	1263	388	2201
	10,3	10,0	4,6	57,4	17,6	100
Murska Sobota	162	31	18	248	63	522
	31,0	5,9	3,4	47,5	12,1	100
Nova Gorica	137	86	36	245	147	651
	21,0	13,2	5,5	37,6	22,6	100
Novo mesto	134	34	28	202	102	500
	26,8	6,8	5,6	40,4	20,4	100
Ravne	62	60	15	119	99	355
	17,5	16,9	4,2	33,5	27,9	100
S k u p a j :	1711	1281	669	6532	2908	13101
	13,1	9,8	5,1	49,8	22,2	100

*) A kmečki
B delavski
C obrtniški
D uslužbenski
E diplomanti iz družin upokojencev
in ostalih

občinah, ki nam jih poleg drugega daje TABELA 14 na koncu elaborata. Prav tako pa seveda karti 5 in 6. Na karti 5 je prikazano poreklo vseh diplomantov po kraju stalnega bivanja ne glede na to, v katerem šolskem središču so diplomirali. Karta 6 pa nam prikazuje samo diplomante mariborskih višjih šol. Iz slednje je razvidno, da se vpisuje na mariborske višje šole sicer mladina iz cele Slovenije, vendar nam razlike v številu diplomantov med posameznimi regijami kažejo, da ima Maribor kot višješolsko središče vendarle predvsem značaj regionalnega višješolskega središča za Severno Slovenijo, Savinjsko, Posotelje in delno Spodnje Posavje. 1103 ali 53,3% vseh diplomantov mariborskih višjih šol je iz mariborske in ptujske regije. Iz murskosoboške in ravenske regije jih je 170 oziroma 96. Skupaj odpade torej na širšo Severnoslovensko regijo skoraj dve tretjini /66,6%/ vseh diplomantov na mariborskih višjih šolah. Celjska regija skupaj z brežiško-krško je udeležena z 306 diplomanti ali 14,8%. Z vseh ostalih območij pa je diplomiralo v Mariboru na višjih šolah 393 slušateljev ali 19,1%, torej skoraj ena petina vseh mariborskih diplomantov.

5. Diplomanti višjih in visokih šol po socialnem izvoru :

Zaradi pomanjkljivosti oziroma neenakih kriterijev pri vodenju statistike o socialnem poreklu slušateljev in diplomantov višjih in visokih šol ni bilo mogoče obdelati socialne strukture diplomantov tako, da bi nam na najbolj zadovoljiv način predstavil ta element regionalne strukture. Zato je bilo izdvojenih le pet glavnih skupin diplomantov glede na socialni izvor in sicer: kmečki, delavski, obrtniški, uslužbenski in diplomanti iz družin upokoјencev in ostalih. Zlasti uslužbensko kategorijo bi bilo potrebno podrobneje razčleniti, ker zajema zelo široko področje poklicev oziroma dejavnosti. Vendar to, kot rečeno, ni bilo mogoče, ker več let tudi statistika te kategorije socialnega izvora ni drugače prikazovala, v zadnjem času pa tudi pomanjkljivo. V zadnjem letu^{je} celo obdelavo tega elementa statistike izobraževanja na višjih in visokih šolah sploh opustila. V takem položaju nam bodo največ povedali podatki o kmečkem, delavskem in

obrotniškem poreklu diplomantov, medtem ko za ostale velja navedeni pridržek.

Socialna struktura je bila razen po navedenih skupinah, predstavljena seveda tudi po občinah in šolskih regijah, da bi kolikor mogoče поблиže osvetlili regionalno strukturo, ki kaže precej zanimivih posebnosti. Pojav smo upodobili tudi kartografsko in sicer za vsako skupino socialnega izvora na posebni karti, da bi tako kljub omenjenim pomanjkljivostim statističnega gradiva lahko prišli do željenih zaključkov.

Od skupnega števila diplomantov iz Slovenije jih je 1711 ali 13,1% kmečkega socialnega porekla, 1281 ali 9,8% diplomantov je po socialnem izvoru iz družin delavcev, 669 ali 5,1% je obrtniškega socialnega porekla, 6532 ali 49,8% uslužbenskega, 2908 ali 22,2% diplomantov višjih in visokih šol v letih 1958-1966 pa je bilo iz družin upokožencev, gospodinj in drugih. Oglejmo si sedaj takoj razlike v socialnem izvoru diplomantov po posameznih predelih Slovenije za vsako skupino posebej. /TABELA 12 IN 14/.

Glede na svoj delež zavzemajo diplomanti kmečkega socialnega izvora s 13,3% tretje mesto, vendar je ta odstotek ponekod precej višji. Tako je kar 12 občin v Sloveniji, kjer je nad 30% diplomantov kmečkega porekla. To so občine Murska Sobota, Lendava, Lenart, kjer je s 61,3% ta delež daleč največji, dalje Ormož, Brežice, Šantjur pri Celju, Mozirje, Črnomelj, Metlika, Ribnica, Grosuplje in občina Sežana. Poleg teh je še 33 občin, v katerih je delež diplomantov kmečkega socialnega izvora nad poprečkom za Slovenijo, ter le 5 občin z deležem do 5%: Piran, Jesenice, Velenje ter mestni območji Ljubljane in Maribora. To jasno kaže, da dajejo kmečke družine relativno veliko število diplomantov višjih in visokih šol, in kar je še pomembnejše, da so ti razmeroma enakomerno porazdeljeni po vsem območju Slovenije. Izstopajo le območja, kjer je še vedno večje število kmečkega prebivalstva. To lepo kažejo podatki po regijah. Pod poprečkom za Slovenijo je delež diplomantov kmečkega porekla v ljubljanski /8,4%/, kranjski /12,8%/ in mariborski /10,3%/ regiji. Najvišji je v murskosoboški /31,0%/, zelo visok pa še v novomeški /26,8%/, novogoriški /21,0%/ in koprski /21,1%/ regiji.

Nekoliko preseneča glede na še vedno visok odstotek kmečkega prebivalstva razmeroma nizek delež diplomantov kmečkega porekla v celjski regiji, nasprotno pa je ta razmeroma visok v koprski, ki po številu kmečkega prebivalstva ne sega nad poprečje za Slovenijo. Medtem ko gre nizek odstotek diplomantov kmečkega socialnega izvora pri ljubljanski in mariborski regiji predvsem na račun obeh mestnih regionalnih središč, saj je zaledje zlasti pri Mariboru še vedno precej agrarno, pa je to pri kranjski regiji posledica močne urbaniziranosti celotnega severnega dela Ljubljanske kotline. /KARTA 7/.

Če smo rekli, da so diplomanti kmečkega porekla razmeroma enakomerno razporejeni po vsej Sloveniji, potem to velja še znatno bolj za diplomante iz delavskih družin. Njihov delež v celoti je nekaj nižji in sicer 9,8%. Kar 40, to je dve tretjini vseh občin je z deležem, ki se ne razlikuje za več kot 5% od navedenega. Sedem občin /Lenart, Ljutomer, Ormož, Slovenske Konjice, Šentjur pri Celju, Brežice, Črnomelj/ ima do 5% diplomantov delavskega porekla. Z deležem 15-20% je 11 občin, nad 20% diplomantov delavskega socialnega izvora pa je le v občinah Ravne, Izola in Jesenice, v kateri je z 27,9% daleč najvišji. Zaradi tega tudi med regijami ni velikih razlik za razliko od regionalne strukture pri diplomantih kmečkega izvora, pri katerih se te v odvisnosti od števila kmečkega prebivalstva vendarle pojavljajo bolj opazno. Pod poprečkom za Slovenijo sta zlasti regiji Murkska Sobota /5,9%/ in Novo mesto /6,8%/, torej regiji, ki sta imeli nasprotno največ diplomantov kmečkega porekla. Vsekakor je zanimivo, da je v ljubljanski regiji le 8,4% diplomantov delavskega porekla, kar je toliko kot pri skupini s kmečkim socialnim izvorom. V sami Ljubljani je le 7% diplomantov iz vrst delavskih družin! Omeniti je tudi relativno visoko urbanizirani občini Domžale in Kamnik, kjer se ta odstotek prav tako ne povzpne nad popreček za Slovenijo. V večini ostalih regij je precej enak in se giblje v mejah od 0,2 - 4,1% nad poprečkom. Nekoliko izstopa le regija Ravne s 16,9% diplomantov delavskega porekla. Če pogledamo Slovenijo kot celoto, izstopata predvsem dva na kartografskem prikazu lepo vidna dela. Prvi zapadno od črte sever-jug, ki poteka skozi S~~l~~ Ljubljano. V tem delu je z eno samo izjemo /občina Piran/ delež diplomantov delavskega porekla povsod

nad poprečjem. In drugi del vzhodno od te črte, kjer je delež v veliki večini občin pod poprečjem za Slovenijo. /KARTA 8/.

Z ozirom na nizek delež diplomantov obrtniškega porekla, ki znaša v poprečju za Slovenijo 5,1%, v glavnem ne more biti govora o kakih večjih razlikah med posameznimi občinami oziroma predeli Slovenije. Opazujoč drobne razlike pa nam število diplomantov iz vrst obrtniških družin daje vendarle dokaj pestro sliko. Z deležem 0-2% diplomantov obrtniškega porekla je 6 občin, z deležem 2-4% 13 občin, z deležem 4-6% 20 občin, z deležem 6-8% 11 občin, z deležem 8-10% 5 občin, nad 10% diplomantov obrtniškega porekla pa je v 6 občinah.

Gledano po šolskih regijah je največ diplomantov iz te skupine socialnega izvora v Osrednji Sloveniji: v kranjski, Ljubljanski in novomeški regiji, dalje v novogoriški regiji in v celjski. V ostalih, to je v vseh severnoslovenskih regijah in v koprski regiji pa je njihov delež manjši, po poprečkom za Slovenijo. Kot regiji z najvišjim deležem diplomantov obrtniškega porekla se izdvajata kranjska /6,2%/ in novomeška /5,6%/ regija. V teh dveh regijah je tudi pet od šestih občin, ki imajo nad 10% diplomantov iz obrtniških družin. To so občine Metlika, Kočevje, Ribnica, Ljubljana-Bežigrad /brez mestnega dela/ in Tržič. Šesta je občina Litija. /KARTA 9/.

Velike razlike med posameznimi, zlasti manjšimi območji, nastopajo pri diplomantih, ki so uslužbenskega socialnega izvora. Poprečje za celotno Slovenijo je pri teh 49,8%. Najbolj razširjeni sta kategoriji občin z deležem diplomantov uslužbenskega porekla 40-50% /24 občin/ in 30-40% /20 občin/. Preostala tretjina občin se uvršča v nižji ali višji dve kategoriji. Do 30% diplomantov iz družin uslužbencev je v občini Lenart, Ravne na Koroškem, Metlika, Črnomelj, Ribnica, Ljubljana-Bežigrad /brez mestnega dela/, Tržič in Ajdovščina. Najmanj, 16,2% jih je v občini Ribnica. Nad 50% diplomantov uslužbenskega porekla je v občinah Ljutomer, združenih občinah Maribor, Ptuj, Velenje, Celje, Laško, v občini Piran in seveda v obeh največjih mestnih središčih v Ljubljani in Mariboru, ki sta izločena posebej. Največ diplomantov tega socialnega izvora je v občinah Piran /72,6%/ in Velenje /60,6%/ ter v Mariboru /62,2%/. Glede na omenjene velike razlike v deležih med posameznimi občinami se ponovno zavedamo, da bi nam

podrobnejša diferenciacija skupine uslužbenskega porekla, to je diplomantov, ki izhajajo iz družin, katerih starši so zaposleni v glavnem v terciarnih dejavnostih, prinesla marsikatero zanimivo ugotovitev v smislu socialnogeografskih oznak izobraževanja na višjih in visokih šolah. Med šolskimi regijami sta na prvih dveh mestih po deležu diplomantov uslužbenskega porekla mariborska /57,4%/ in ljubljanska /53,2%/ regija. Od 40 do 49%, torej pod poprečkom za Slovenijo, je teh diplomantov v celjski, koprski, murskosoboški in novomeški regiji. Še manjši je njihov delež v kranjski, novogoriški in ravenski regiji. Slednja ima najmanj, to je 33,5% diplomantov, katerih socialni izvor je uslužbenki. /KARTA 10/.

Diplomanti iz družin upokoјencev in ostalih bi morali biti uvrščeni pravzaprav med prve štiri obravnavane skupine socialnega porekla. Vendar razpoložljivi podatki na statističnih listih diplomantov višjih in visokih šol to niso omogočali. Tako je bila ta skupina izdvojena bolj zaradi dopolnitve oziroma omogočitve celokupne predstave podatkov o socialni strukturi diplomantov. Navedemo naj le, da zhaša poprečni delež diplomantov iz družin upokoјencev in ostalih, kjer so štete tudi gospodinje in diplomanti, ki so se v času študija vzdrževali sami /brez navedbe poklica staršev/, 22,2% , in da je višji samo ljubljanski /maksimum 24,8%/, kranjski in ravenski regiji. Najnižji je delež diplomantov iz družin upokoјencev in ostalih v murskosoboški regiji in sicer 12,1% /KARTA 11/.

Analiza diplomantov po socialnem izvoru in regijah je pokazala, da obstojajo med posameznimi slovenskimi predeli v tem oziru večje ali manjše razlike, izvirajoče predvsem iz gospodarskih pa tudi historično geografskih prilik. Le težko bi socialno strukturo diplomantov tolmačili z enotnih stališč za širša območja. Večje razlike smo lahko opazili že na območju ene same regije, kaj šele na teritoriju večjih regij, pa čeprav sosednih. Če bi že iskali nekatere sličnosti med poedinimi regijami z ozirom na socialno poreklo njihovih diplomantov, potem bi najlaže našli te med celjsko in ravensko regijo, kjer je razmerje med kmečkim poreklom diplomantov na eni strani ter delavskim in obrtniškim na drugi dokaj uravnovešeno s skromno prevlado enih ali drugih; dalje med koprsko in novogoriško, kjer je to razmerje še vedno razme-

roma uravnovešeno, vendar je delež diplomantov kmečkega porekla od skupnega števila diplomantov v regiji precej višji in v obeh primerih v korist prvih, to je kmečkih; dalje je precej sličnosti med novomeško in murskosoboško regijo, v katerih je nesorazmerje med kmečkimi diplomanti ter delavsko-obrtniškimi zelo veliko, delež prvih je zelo visok, drugih pa zelo nizek; končno bi lahko potegnili paralelo tudi med mariborsko in ljubljansko regijo, kjer je razmerje med obema navedenima skupinama dokaj uravnovešeno, vendar v korist diplomantov delavsko-obrtniškega porekla, ker je delež diplomantov kmečkega socialnega izvora izredno nizek.

Bolj podrobna analiza socialnega porekla diplomantov bi bila mogoča v okviru posameznih regij ob obdelavi zbranega statističnega gradiva po naseljih in ob dobrem poznavanju in upoštevanju lokalnih gospodarskih in demogeografskih prilik. Zaradi časovne in materialne omejitve tega v tej fazi raziskav ni bilo mogoče izpeljati.

6. D i p l o m a n t i v i š j i h i n v i s o k i h š o l p o s p o l u i n š t i p e n d i r a n j u :

Od obeh kazavcev, med katerima je prvi demogeografski, drugi pa socialnogeografski, se zlasti slednji vse pogosteje omenja v zvezi s problematiko šolskega izobraževanja na višjih in visokih šolah. Tudi ta dva elementa sta bila obdelana za diplomirane slušatelje v zadnjih devetih letih in naj z nekaj splošnimi ugotovitvami dopolnita sliko šolstva tretje stopnje. /TABELA 13 in 15/

Iz števila vpisanih slušateljev /Tabela 9/ je bilo razvidno, da se je v letih 1957-1965 vpisala na višje in visoke blizu tretjina /32,8%/ žensk. Med diplomiranimi slušatelji pa je bilo v obdobju 1958 - 1966 4772 ali 36,4% diplomantk. To pomeni, da so ženske nekoliko uspešnejše v študiju ne glede na to, da je bilo na visokih šolah, to je predvsem fakultetah, vpisano nekoliko nižje število žensk, kot to kaže navedeni odstotek za vse šole. V istem obdobju je diplomiralo 8329 ali 63,6% moških. Ta odstotek je višji v 37 občinah, v ostalih 24 občinah razen v eni pa je nižji od povprečka za Slovenijo. Manj kot ena četrtnina je med diplomiranimi slušatelji žensk v občinah Cerknica, Lendava, Metlika, kjer^{jih} je najmanj,

TABELA 13

DIPLOMANTI VIŠJIH IN VISOKIH ŠOL /1958-1966/ PO REGIJAH, SPOLU IN ŠTIPENDIRANJU

Regija		moški	ženske	Skupaj	S štipen- dijo	Brez ští- pendije	Skupaj
Celje	št.	957	523	1480	877	603	1480
	%	64,7	35,3	100	59,3	40,7	100
Koper	št.	428	201	629	346	283	629
	%	68,1	31,9	100	55,0	45,0	100
Kranj	št.	694	359	1053	664	389	1053
	%	65,9	34,1	100	63,1	36,9	100
Ljubljana	št.	3559	2151	5710	2781	2929	5710
	%	62,3	37,7	100	48,7	51,3	100
Maribor	št.	1393	808	2201	1065	1136	2201
	%	63,3	36,7	100	48,4	51,6	100
M.Sobota	št.	364	158	522	297	225	522
	%	69,7	30,3	100	56,9	43,1	100
N.Gorica	št.	417	234	651	465	186	651
	%	64,1	35,9	100	71,4	28,6	100
Novo mesto	št.	311	189	500	323	177	500
	%	62,2	37,8	100	64,6	35,4	100
Ravne	št.	206	149	355	239	116	355
	%	58,0	42,0	100	67,3	32,7	100
		8329	4772	13101	7057	6044	13101
		63,6	36,4	100	53,9	46,1	100

lo,5% in v občini Ormož. Več na višjih in visokih šolah diplomiranih žensk kot moških je le v občini Tolmin /52,6%/. Sicer pa ta delež samo še v desetih občinah preseže 40%. Na območju šolskih regij je največ žensk med diplomanti v ravenski regiji in sicer 42%. Pri vseh ostalih regijah se ta odstotek giblje med 30,3% pri murskosoboški regiji do 37,8 pri novomeški.

Znano je, da v zadnjih letih vedno manj študentov prejema v času študija štipendije. Tako je bilo leta 1962 med študenti še 37% štipendistov, leta 1964 se je ta odstotek zmanjšal na 30%, lani ob vpisu v zimski semester 1966/67 pa je prejemale štipendijo samo še 23,3% redno vpisanih slušateljev višjih in visokih šol. Seveda je po posameznih šolah in oddelkih število štipendistov zelo različno, vendar pa le v treh primerih preseže 40% vpisanih slušateljev. Pri diplomiranih slušateljih so ti odstotki nekaj višji, to pa zato, ker je upoštevano daljše razdobje od leta 1958 naprej, ko je bilo število štipendistov še višje, drugič pa zato, ker so se diplomanti ob zaključku študija navedli kot štipendisti tudi, če so prejemale štipendijo le krajši čas v teku svojega študija. Po teh podatkih je bilo štipendiranih v Sloveniji 53,9% diplomantov /7057/. V 35 občinah je prejemale štipendije celo več kot 60% vseh diplomantov. Le v 6 občinah je bilo 40-50% štipendistov in v nobeni pod 40%. Med diplomanti po šolskih regijah je bilo največ štipendistov v novogoriški regiji in sicer 71,4%. Od 63,1 do 67,3% štipendistov je bilo v kranjski, novomeški in ravenski regiji, 55 do 59,3% pa v koprski, murskosoboški in celjski regiji. Najmanj štipendistov, nekaj nad 48% sta imeli mariborska in ljubljanska regija.

7. Zaključne misli in spoznanja

Nagel razvoj tretjestopenjskega izobraževanja, zlasti v obdobju zadnjih desetih let, je tako kvalitativno kot kvantitativno menjal številne elemente v strukturi te negospodarske terciarne dejavnosti. V Ljubljani je razen razširitve fakultativne dejavnosti z uvedbo nekaterih novih oddelkov, nastal tudi nov tip višjih šol. Med ~~na~~ slednjimi so nekatere že prerasle v visoke šole. Maribor, regionalno in gospodarsko središče Severne Slovenije, se je razvil v povsem nov center izobraževanja na višjih šolah. V razmeroma kratkem času so nastale številne višje šole. Kader s teh šol ⁿše zadovoljuje le potrebe negospodarskih in gospodarskih služb mariborskega makroregionalnega območja, ampak odteka v manjši meri po vsej Sloveniji pa tudi v druge republike. Poleg tega so bile v tem času ustanovljene še tri višje šole v Piranu, Kranju in Grobljah, to je v krajih, ki sicer nimajo obeležja višješolskega središča kot je na primer Maribor.

V zvezi z organizacijo sistema izobraževanja na tretjestopenjskih šolah je v zadnjem času poživljena diskusija o razširjenosti in načinu študija na višjih in visokih šolah. Prvi problem zadeva vprašanje o ustreznosti oziroma neustreznosti obstoja dveh visokošolskih središč v Sloveniji, drugi pa se nanaša na vprašanja stopnjevanega študija na višjih in visokih šolah. Obe vprašanji sta pravzaprav povezani in jih bo treba reševati skupaj. Izhajati moramo namreč iz spoznanja, da so problemi fakultet, akademij, visokih in višjih šol skupni tako kot je enoten ves izobraževalni sistem. Zatorej ne bi bilo koristno in prav, da o obstoju posameznih višjih in visokih šol ali celo o nadaljnjem obstoju celotnega šolskega središča tretjestopenjskega izobraževanja razpravljamo na način, ki ne upošteva kompleksnega gledanja. Ta razprava v okviru geografskih raziskav ni mogla dati popolnega odgovora na vprašanje, ki je mnogo širše. Lahko pa rečemo, da nekateri geografski dejavniki kot dosežena stopnja in usmeritev gospodarskega razvoja, značilnosti splošne gravitacije in oblikovanja širših regij, razporeditev in struktura prebivalstva ter ne nazadnje povezovanje izobraževanja z gospodarstvom in širšo družbeno dejavnostjo, opravičujejo nadaljnji obstoj dveh

takih šolskih središč. To vsakdanja praksa v marsičem tudi potrjuje. Odprto ostane bolj vprašanje, kako čim bolj uskladiti profil in število kadra glede na stvarne potrebe in ga obenem spraviti v takšen racionalni okvir, ki bo ustrezal principom naše družbene in gospodarske reforme. Reforma našega višjega in visokega šolstva je le del tega procesa. Izvršiti je bo t potrebno postopno in predvsem vsestransko utemeljeno, saj bi prenatgljeni ukrepi lahko le škodovali na tem občutljivem področju našega izobraževanja.

Ne glede na nasprotujoča mnenja, ki izhajajo pogosto iz povsem različnih ali še ne dovolj razčiščenih načel o našem tretjestopenjskem izobraževanju, se kaže osnovna struktura višjih in visokih šol sama na sebi in razporeditev teh šol ustrezna. Več vprašanj, ki zadevajo neposredneje tudi področje geografije, se odpira ob kapacitetah višjih in visokih šol glede na število vpisanih in diplomiranih slušateljev ter njihovo regionalno poreklo. Potrebe našega povojnega družbenega razvoja, uvajanje novih smeri in oddelkov na obstoječih ter ustanavljanje novih višjih in visokih šol ter ne nazadnje ugodni materialni pogoji za študij, so bili razlogi, ki so istočasno izdatno povečali tudi število slušateljev. Navedene številke /2. poglavje/ nam dokaj zgovorno osvetljujejo trenutno stanje. Ne bi se ustavljali ob dinamiki števila slušateljev, ki se je v zadnjih desetih letih skoraj podvojilo, saj tako stopnjo rasti beležimo v vseh deželah s hitrim gospodarskim razvojem in s pravilno oceno o vlogi in pomenu ustreznega deleža prebivalstva z višjo ali visoko izobrazbo. Bolj osupljiv je podatek o 907 vpisanih slušateljih na 100.000 prebivalcev /leta 1966/ in temu ustrezno tudi visoko število diplomantov kljub precejšnjemu osipanju /914 na 100.000 preb. v obdobju 1958-1966/. Ne bi se smeli prenatgliti z zaključkom, da je to število ekstremno visoko in temu ustrezno z administrativnimi ^{merami} /omejevatii v naslednjih letih vpis na višje in visoke šole. Take tendence so se letos pred vpisom v zimski semester 1967/68 že pojavile, vendar so bile povsem pravilno zavrnjene, kot povsem neustrezen način reševanja tega problema. Najbolj očitno se kažejo posledice velikega števila slušateljev oziroma diplomantov v težavah pri zaposlovanju mladih strokovnjakov. To dejstvo, dalje negotovost glede nadaljnjega

obstoja in statusa nekaterih višjih šol, predvsem v Mariboru ter oteženi materialni pogoji študija zaradi stalnega zmanjševanja deleža štipendistov, so razlogi, ki sami po sebi preperečujejo nadaljnji porast števila slušateljev. Tega v zadnjih letih celo rahlo znižujejo. Vsekakor lahko, ob predvideni stagnaciji števila vpisanih slušateljev v naslednjih nekaj letih, ob povečanju odstotka slušateljev, ki uspešno zaključijo študij, dvigu kvalitete in znižanju stroškov ter ne nazadnje tudi ob postopnem povečevanju prostih delovnih mest, kar bi moralo slediti kot pozitivni učinek reformnih procesov, sklepamo, da bo naše višje in visoko šolstvo v sedanji strukturi dobilo vsestransko utemeljitev. Ni pa seveda s tem rečeno, da ne bodo potrebne nekatere korekture v smislu razširitve ali zožitve dejavnosti višjih in visokih šol. Popolno negiranje racionalnih principov gospodarjenja in ekonomskih možnosti tudi v tej veji negospodarskih panog bi namreč prej škodilo kot koristilo izpolnjevanju njenih tako pomembnih funkcij.

Drugo pomembno vprašanje, ki zadeva slušatelje višjih in visokih šol, je njihovo regionalno poreklo. Nekateri podatki kažejo na to, da se ta stalno slabša. Čeprav v okviru te razprave ni bilo mogoče zajeti vsega obsežnega gradiva tako, da bi se s tem pojavom lahko поблиže seznanili tudi razvojno, nam že izvršena analiza glede tega ^{nudi} dovolj jasno sliko. Ta pa nikakor ni ugodna in tu bodo nujni ukrepi, da bi se v bodoče izboljšalo regionalno poreklo slušateljev višjih in visokih šol. Do tega zaključka niti nismo prišli na osnovi izračuna gostote diplomiranih slušateljev po posameznih področjih Slovenije oziroma regijah kot celotah, ta je razmeroma enakomerna, ampak na osnovi dejstva, da nekaj manj kot polovica Slovenije v opazovanem času ni dala nobenega diplomanta. Ti so v veliki večini najprej iz nekaj velikih regionalnih središč, teh je nekaj nad polovico vseh diplomantov. Ena petina diplomiranih slušateljev je iz ostalih pomembnejših gospodarskih središč. Le dobra četrtnina jih odpade na slovensko podeželje izven mest. 1840 diplomantov na 100.000 prebivalcev, kolikor znaša ta gostota na območju slovenskih mest, nasproti 340 diplomantom na 100.000 prebivalcev, kolikor je na preostalem območju Slovenije izven

mest, je očitvidno zelo nugočno razmerje, ki ga bo treba v bodoče vsaj delno spremeniti.

Med pokrajinami, ki se izdvajajo zaradi majhnega števila slušateljev oziroma diplomantov višjih in visokih šol, so predvsem take s slabšo gospodarsko razvitostjo in splošnim zaostajanjem v razvoju. To so na primer na Primorskem nekateri ^{notranji} deli slovenska Istre, Brkini in del Krasa; dalje obsežni predeli Visokih kraških planot, Notranjske in Dolenjskega Krasa. Zanimivo je, da moramo kljub bližini Ljubljane ter razmeroma ugodnim gospodarskim prilikam sem prišteti tudi velik del Škofjeloško-Cerkljanskega in Posavskega hribovja. Več takih območij z malim številom diplomantov ali sploh brez njih je v Posotelju ter na teritoriju naših suppanonskih pokrajin, v Halozah, v Slovenskih Goricah in na Goričkem. Dokaj neenakomerno so razporejeni diplomanti višjih in visokih šol po regionalnem poreklu iz Savinjskega. Tu je zlasti malo diplomantov s severnega obrobja Celjske kotline in nekaterih predelov Savinjske doline v okviru Posavskega hribovja. Končno je bilo nizko število diplomantov zabeleženih tudi v Zgornji Šaleški in Zgornji Mislinjski dolini ter ponekod v Mežiški dolini in v Pohorskem Podravju. Medtem ko je na območju ljubljanske in mariborske šolske regije kljub številnejšim območjem z majhnim številom diplomiranih slušateljev zaradi obeh mest njihovo poprečno število glede na število prebivalstva v regiji še vedno dokaj visoko, pa se to pri ostalih regijah odraža v večjem negativnem odstopanju od poprečka za celotno Slovenijo. Izjema je kranjska šolska regija, ki se uvršča v isto skupino kot mariborska. V njej so namreč skoraj povsod in v večjem številu diplomanti po regionalnem poreklu tudi iz širših obmestnih območij.

Analiza socialnega porekla diplomantov višjih in visokih šol nam z ozirom na obeležje statističnega gradiva ni mogla dati odgovora na vsa zastavljena vprašanja. Razdelitev diplomantov v pet skupin glede na njihov socialni izvor ter opazovanje njihovega medsebojnega razmerja pa nam vendarle odkriva precej značilnosti v strukturi in razporeditvi slušateljev po socialnem poreklu. Predvsem nas je zanimalo, kako so udeležene posamezne skupine diplomantov glede na strukturo aktivnega prebivalstva po panogah dejavnosti oziroma, kako slednja vpliva na socialno poreklo slušateljev višjih in visokih šol. Žal so ugotovitve v tej smeri na osnovi izvedenih analiz možne predvsem pri slu-

šateljih kmečkega socialnega porekla in do neke mere delavskega in obrtniškega. Skupina uslužbenskega socialnega porekla pa je preširoka, da bi mogli izvršiti ustrezne primerjave s številom prebivalstva posameznih panog dejavnosti. V Sloveniji je bilo v celoti zajetih v primarni dejavnosti, to je v kmetijstvu in gozdarstvu 32,5% aktivnega prebivalstva. Delež diplomantov kmečkega socialnega porekla v letih 1958-1966 pa je znašal 13,1%. Koliko to pomeni, nam bo boljše pokazala primerjava med posameznimi šolskimi regijami. Relativno največ diplomantov kmečkega porekla glede na število kmečkega prebivalstva je iz koprške in ravenske regije, čeprav ti dve ne spadata med naša izrazita kmetijska območja in tudi delež diplomantov kmečkega socialnega izvora ni med najvišjimi v Sloveniji. Prav malo zastaja relativni delež diplomantov iz kmečkih družin v odnosu do kmečkega prebivalstva v novogoriški in ljubljanski šolski regiji. V slednji je namreč pri 13,8% kmečkega prebivalstva delež diplomantov ~~na~~ kmečkega socialnega porekla, kar 8,4%. To seveda ne preseneča, saj imajo kmečke družine na območju ljubljanskega gravitacijskega območja vsekakor boljše pogoje za šolanje svoje mladine na višjih in visokih šolah, kot ga imajo iste iz drugih regionalnih območij. K regijam, kjer je udeležnost diplomantov kmečkega socialnega izvora glede na število prebivalstva, zaposlenega v kmetijski dejavnosti, še razmeroma ugodna, lahko prištejemo še jeseniško-kranjsko, novomeško in murskosoboško šolsko regijo. Kljub visokemu deležu kmečkega prebivalstva v celjski regiji, je udeležnost kmečke mladine, ki se izobražuje na višjih in ali visokih šolah, pod povprečjem za Slovenijo. Zanimivo je končno, da daje mariborska šolska regija v odnosu do njenega kmečkega prebivalstva najmanjše število diplomantov kmečkega socialnega porekla. Na 43,6% aktivnega kmečkega prebivalstva znaša delež diplomantov kmečkega socialnega porekla namreč samo 10,3%. To vsekakor preseneča predvsem glede na to, da je Maribor že postal močno višješolsko središče. Zato si bo treba prizadevati v tej kakor tudi v celjski šolski regiji za spremembo strukture diplomantov po socialnem poreklu in sicer v smislu večjega vključevanja mladine iz kmečkih družin v izobraževanje na višjih in visokih šolah.

V povprečju za vso Slovenijo je ne glede na nižje število diplomantov delavskega od števila diplomantov kmečkega porekla

udeleženosť prvih z ozirom na število delavskega prebivalstva prav tolikšna kot pri diplomantih kmečkega socialnega porekla. Znatno višja od poprečka za Slovenijo je ta v murskosoboški in novogoriški regiji. Nekoliko nižja, a precej izenačen je delež diplomantov delavskega socialnega porekla v odnošaju do števila delavskega prebivalstva v celjski, koprski, mariborski, novomeški in ravenski regiji. Najnižja pa sta ta dva deleža v kranjski in ljubljanski regiji. Kot smo pri diplomantih kmečkega socialnega izvora zaradi njihove dokaj nizke udeleženosťi posebej izdvojili mariborsko regijo, tako moramo pri diplomantih delavskega socialnega porekla to storiti z ljubljansko regijo. V tej regiji je namreč pri 36,8% delavskega prebivalstva delež diplomantov iz delavskih družin le 8,4%. V naših najbolj urbaniziranih območjih Slovenije z najvišjim številom industrijskega prebivalstva je torej diplomantov delavskega izvora najmanj! To nam seveda narekuje, da skušamo v bodoče pritegniti oziroma omogočiti čim večjemu številu mladine iz delavskih družin študij na višjih in visokih šolah.

Če se še enkrat ozremo na udeleženosť diplomantov prvih dveh socialnih skupin v odnošaju do ustreznega števila prebivalstva iste dejavnosti, potem moramo težiti za povečanjem števila slušateljev iz kmečkih vrst v tehle regijah: mariborsko-ptujski, celjsko-brežiško-krški, murskosoboški, novogoriški in novomeški. Nasprotno pa bi bilo potrebno razširiti študij na višjih in visokih šolah med mladino delavskega porekla na območju regij Kranj-Jesenice, Ljubljana-Trbovlje, Koper in Ravne, torej v številnih naših industrijsko in gospodarsko najbolj razvitih območjih.

Glede na dokaj izenačen delež obrtnega prebivalstva med vsemi obravnavanimi šolskimi regijami in prav tako izenačene deleže diplomiranih slušateljev obrtniškega socialnega porekla od skupnega števila diplomantov, tu med posameznimi regijami skoraj ni bistvenih razlik. Število diplomantov obrtnega porekla v odnošaju do obrtniškega prebivalstva je med navedenimi socialnimi skupinami najbolj ugodno in zatorej kakršnekoli spremembe v socialni strukturi te skupine niso potrebne.

Ostalih dveh skupin, uslužbenske in diplomantov iz družin

upokojevcev, ne bi kazalo razčlenjevati v tem smisku zaradi omenjenih pomanjkljivosti statistike.

Na kraju tega povzetka, čeprav ne povsem v povezavi z obravnavo višjega in visokega šolstva, še nekaj besedi o šolskih regijah oziroma izobraževalnih skupnosti, ki so bile pred kratkim uzakonjene. Analiza mreže šol druge stopnje nam je nakazala 13 šolskih regij, med njimi nekaj takih, ki jim sicer ni odrekati določenih svojskosti, obenem pa so vsaj večji del teritorialno premalo obširne, da bi bil njihov obstoj povsem upravičen. Raziskava je tudi pokazala, da meja regij ni mogoče povsod potegniti po občinskih mejah in se držati nekaterih starejših upravnih razdelitev pri regionalni razdelitvi Slovenije. Uzakonjenih osem temeljnih izobraževalnih skupnosti na osnovi regionalne pripadnosti večji del upošteva te ugotovitve, vendar se z geografskega stališča z njimi ne bi mogli povsem strinjati. Ptujška, jeseniška in trboveljska regija so povsem umestno priključene večjim šolskim regionalnim območjem Maribora, Kranja in Ljubljane. Bolj vprašljiv je obstoj ali neobstoj brežiško-krške regije, ki zaradi šibkejših regiotvornih šolskih središč dejansko ne kaže dovolj trdnih zasnov regije. Res pa je tudi, da to področje ne izkazuje izrazite gravitacije niti k Novem mestu niti k Celju, kar ji daje vsekakor precej individualnosti. Temu prispeva tudi dejstvo, da ta regija v nekaterih splošno gravitacijskih značilnostih teži celo bolj k Zagrebu. Dokaj neustrezen pa je obstoj ene same temeljne regionalne izobraževalne skupnosti na območju Primorske in Posočja. Ugotovljeni novogoriška in koprška šolska regija sta vsekakor dve izraziti gravitacijski območji, ki v Kopru, ki leži z ozirom na celotno območje celo precej obrobne, ne moreta imeti enega samega regiotvornega šolskega središča. Iz nekaterih praktičnih ozirov so bile dalje meje med posameznimi šolskimi regijami povsod potegnjene po občinskih. Resda tu ne gre za večje anomalije, vendar bi neupoštevanje specifičnosti geografskega položaja nekaterih občin, ki gravitirajo bolj ali manj izrazito k dvema regionalnima središčema, lahko povzročalo težave pri delovanju temeljnih izobraževalnih skupnosti.

Gornje ni bilo navedeno samo zaradi stališča geografije

do tega vprašanja, zaradi česar bodo nadaljnja proučevanja potekala deloma še vedno po večjem številu šolskih regij, ampak tudi zato, ker Zakon ne pojmuje regij togo, ampak dopušča korekture tam, kjer bo to potrebno. To pa bo praksa vsekakor pokazala in tudi že kaže. Temeljne izobraževalne skupnosti bodo zaživele predvsem tam, kjer bo za to polni interes tako s strani občine, delovnih kolektivov, ki bodo primorani podpirali izobraževanje, kakor tudi s strani prebivalstva. Težave, ki izvirajo iz različnih pogledov lokalnih činiteljev glede obstoja in omejitve posameznih šolskih regij kakor tudi glede tipa nekaterih šolskih središč se že izražajo v večjih ali manjših ovirah pri zbiranju sredstev za drugostopenjsko šolstvo. Teh težav tudi Zakon sam na sebi ni mogel odpraviti. Odpravilo jih bo temeljito razčiščenje vsebinskih problemov izobraževanja po posameznih regijah, ki naj odgovori tudi na vprašanja ustreznosti oziroma neustreznosti števila in omejitve šolskih regij. Izvršene geografske raziskave s področja proučevanja te negospodarske terciarne dejavnosti kakor tiste, ki so še v načrtu, naj bi po svoje prispevale k iskanju najbolj ustreznih rešitev.

Prevalje	št.	6	5	9	8	26
	%	23,1	19,2	34,6	23,1	100
Redzina	št.	16	9	2	7	66
	%	24,2	13,6	3,0	10,6	100
Rošaplje	št.	42	13	6	25	124
	%	37,9	9,7	4,8	30,6	100
Spilnik	št.	8	7	5	22	37
	%	7,8	9,1	6,3	48,0	100
Trile	št.	9	16	5	29	67
	%	10,7	18,4	5,7	32,2	100
Trzin	št.	7	8	4	15	28
	%	12,1	13,6	6,9	44,8	100
Trzin	št.	7	9	1	21	34
	%	15,9	20,4	2,3	47,7	100
Trzin	št.	9	51	6	76	103
	%	4,9	27,9	4,4	38,2	100
Trzin	št.	18	12	15	59	104
	%	14,8	9,8	12,1	41,8	100
Trzin	št.	14	11	14	29	68
	%	18,7	12,2	17,4	37,9	100

TABELA 14

DIPLOMANTI VISOKIH IN VIŠJIH ŠOL /1958-1966/ PO OBČINAH STALNEGA
BIVANJA IN SOCIALNEM IZVORU

Občina		A	B	C	D	E	Skupaj
Ajdovščina	št.	29	20	9	22	29	109
	%	26,6	18,3	8,2	20,2	26,6	100
Brežice	št.	25	3	2	27	21	78
	%	32,1	3,8	2,6	34,6	26,9	100
Celje	št.	51	75	43	353	117	639
	%	8,0	11,7	6,7	55,2	18,3	100
Cerknica	št.	12	9	3	23	15	62
	%	19,3	14,5	4,8	37,1	24,2	100
Črnomelj	št.	34	4	3	25	20	86
	%	39,5	4,6	3,5	29,1	23,2	100
Domžale	št.	27	14	14	61	36	152
	%	17,8	9,2	9,2	40,1	23,7	100
Dravograd	št.	6	5	-	9	6	26
	%	23,1	19,2		34,6	23,1	100
G.Radgona	št.	16	9	2	32	7	66
	%	24,2	13,6	3,0	48,5	10,6	100
Grosuplje	št.	42	12	6	38	26	124
	%	33,9	9,7	4,8	30,6	21,0	100
Hrastnik	št.	6	7	5	37	22	77
	%	7,8	9,1	6,5	48,0	28,6	100
Idrija	št.	9	16	5	28	29	87
	%	10,3	18,4	5,7	32,2	33,3	100
Ilirska Bistrica		7	8	4	26	13	58
	%	12,1	13,8	6,9	44,8	22,4	100
Izola	št.	7	9	1	21	6	44
	%	15,9	20,4	2,3	47,7	13,6	100
Jesenice	št.	9	51	8	70	45	183
	%	4,9	27,9	4,4	38,2	24,6	100
Kamnik	št.	18	12	13	59	39	141
	%	12,8	8,5	9,2	41,8	27,6	100
Kočevje	št.	16	11	10	29	22	88
	%	18,2	12,5	11,4	32,9	25,0	100

TABELA 14-nadaljevanje

Občina		A	B	C	D	E	SKupaj
Koper	št.	45	23	7	94	30	199
	%	22,6	11,5	3,5	47,2	15,1	100
Kranj	št.	55	47	24	204	130	460
	%	11,9	10,2	5,2	44,3	28,3	100
Krško	št.	20	11	7	39	16	93
	%	21,5	11,8	7,5	41,9	17,2	100
Laško	št.	9	5	1	33	15	63
	%	14,3	7,9	1,6	52,4	23,8	100
Lenart	št.	19	1	1	7	3	31
	%	61,3	3,2	3,2	22,6	9,7	100
Lendava	št.	21	3	3	24	8	59
	%	35,6	5,1	5,1	40,7	13,5	100
Litija	št.	10	5	6	23	13	57
	%	17,5	8,8	10,5	40,3	22,8	100
Ljubljana-Beži- grad	št.	9	7	4	10	9	39
	%	23,1	17,9	10,2	25,6	23,1	100
Lj.Moste Polje	št.	11	11	3	37	31	93
	%	11,8	11,8	3,2	39,8	33,3	100
Lj.Šiška	št.	9	17	9	40	51	126
	%	7,1	13,5	7,1	31,7	40,5	100
Lj.Vič Rudnik	št.	25	11	2	39	26	103
	%	24,3	10,7	1,9	37,9	25,2	100
-mesto Ljubljana		208	294	194	2467	1011	4174
	%	5,0	7,0	4,6	59,1	24,2	100
-združene obč.Ljublja- na brez mesta	št.	54	46	18	126	117	361
	%	14,9	12,7	5,0	34,9	32,4	100
" z mestom	št.	262	340	212	2593	1128	4535
	%	5,8	7,5	4,6	57,2	24,9	100
Ljutomer	št.	20	2	4	43	11	80
	%	25,0	2,5	5,0	53,7	13,7	100
Logatec	št.	11	6	4	24	11	56
	%	19,7	10,7	7,1	42,7	19,7	100
-mesto Maribor	št.	59	164	72	922	265	1482
	%	4,0	11,1	4,8	62,2	17,9	100

TABELA 14-nadaljevanje

Občine		A	B	C	D	E	Skupaj
dr.obč.Mbr z mestom		100	186	80	1035	301	1702
	%	5,9	10,9	4,7	60,8	17,7	100
" brez mesta	št.	41	22	8	113	36	220
	%	18,6	10,0	3,6	51,4	16,4	100
Metlika	št.	16	2	4	10	6	38
	%	42,1	5,3	10,5	26,3	15,8	100
Kozirje	št.	22	5	4	24	11	66
	%	33,3	7,6	6,1	36,4	16,6	100
Murska Sobota	št.	105	17	9	149	37	317
	%	33,0	5,3	2,7	47,0	12,0	100
Nová Gorica	št.	75	37	16	144	69	341
	%	22,0	10,8	4,7	42,2	20,2	100
Novo Mesto	št.	65	22	18	138	66	309
	%	21,0	7,1	5,8	44,7	21,3	100
Ormož	št.	20	3	2	24	14	63
	%	31,7	4,8	3,2	38,1	22,2	100
Piran	št.	3	8	2	61	10	84
	%	3,6	9,5	2,4	72,6	11,9	100
Postojna	št.	34	14	10	43	26	127
	%	26,8	11,0	7,9	33,8	20,5	100
Ptuj	št.	60	15	11	137	44	267
	%	22,5	5,6	4,1	51,3	16,5	100
Radlje ob Dravi	št.	13	10	6	24	20	73
	%	17,8	13,7	8,2	32,9	27,4	100
Radovljica	št.	30	20	12	60	56	178
	%	16,8	11,2	6,7	33,7	31,5	100
Ravne na Koroškem		22	33	8	48	49	160
	%	13,7	20,6	5,0	30,0	30,6	100
Ribnica	št.	45	8	10	16	20	99
	%	45,4	8,1	10,1	16,2	20,2	100
Sevnica	št.	9	9	2	16	13	49
	%	18,4	18,4	4,1	32,6	26,5	100
Sežana	št.	37	14	3	38	25	117
	%	31,6	12,0	2,6	32,5	21,3	100
Slovenjgradec	št.	21	12	1	38	24	96
	%	21,9	12,5	1,0	39,6	25,0	100

TABELA 14-nadaljevanje

Občine		A	B	C	D	E	Skupaj
Slov.Bistrica	št.	28	16	8	60	26	138
	%	20,3	11,6	5,8	43,5	18,8	100
Slov.Konjice	št.	11	2	6	32	14	65
	%	16,9	3,1	9,2	49,2	21,5	100
Svetjur pri C.	št.	24	1	1	24	5	55
	%	43,6	1,8	1,8	43,6	9,1	100
Škofja Loka	št.	36	17	13	55	42	163
	%	22,1	10,4	8,0	33,7	25,8	100
Šmarje pri Jelšah	št.	32	7	6	47	22	114
	%	28,1	6,1	5,3	41,2	19,3	100
Polmin	št.	24	13	6	51	20	114
	%	21,0	11,4	5,3	44,7	17,5	100
Trbovlje	št.	11	26	7	68	39	151
	%	7,3	17,2	4,6	45,0	25,8	100
Trebncje	št.	19	6	3	29	10	67
	%	28,3	8,9	4,5	43,3	14,9	100
Tržič	št.	5	11	8	19	26	69
	%	7,2	15,9	11,6	27,5	37,7	100
Velenje	št.	3	19	1	60	16	99
	%	3,0	19,2	1,0	60,6	16,2	100
Vrhnika	št.	13	15	6	37	24	95
	%	13,7	15,8	6,3	38,9	25,3	100
Zagorje ob Savi	št.	6	13	3	30	21	73
	%	8,2	17,8	4,1	41,1	28,8	100
Žalč	št.	36	12	6	71	34	159
	%	22,6	7,5	3,8	44,6	21,4	100
S k u p a j		1711	1281	669	6532	2908	13101
	št.	13,1	9,8	5,1	49,8	22,2	100
Jasenica	št.	130	53	185	125	58	351
	%	71,0	29,0	100	68,5	31,7	100
Kamnik	št.	78	63	141	79	62	141
	%	55,3	44,7	100	56,0	44,0	100
Kočevja	št.	54	34	88	64	24	88
	%	61,4	38,6	100	72,7	27,3	100

TABELA 15

DIPLOMANTI VISOKIH IN VIŠJIH ŠOL /1958-1966/ PO OBČINAH,
SPOLU IN ŠTIPENDIRANJU

Občine		moški	ženske	Skupaj	S štipen- dijo	Brez ští- pendije	Skupaj
Ajdoščina	št.	75	34	109	88	21	109
	%	68,8	31,2	100	80,7	19,3	100
Brežice	št.	44	34	78	49	29	78
	%	56,4	43,6	100	62,8	37,2	100
Celje	št.	405	234	639	347	292	639
	%	63,4	36,6	100	54,3	45,7	100
Cerknica	št.	47	15	62	42	20	62
	%	75,8	24,2	100	67,8	32,2	100
Črnomelj	št.	51	35	86	63	23	86
	%	59,3	40,7	100	73,3	26,7	100
Domžale	št.	104	48	152	87	65	152
	%	68,4	31,6	100	57,2	42,8	100
Dravograd	št.	17	9	26	18	8	26
	%	65,4	34,6	100	69,2	30,8	100
Gor.Radgona	št.	42	24	66	36	30	66
	%	63,6	36,4	100	54,6	45,4	100
Grosuplje	št.	80	44	124	81	43	124
	%	64,2	35,8	100	65,3	34,7	100
Hrastnik	št.	55	22	77	42	35	77
	%	71,4	28,6	100	54,6	45,4	100
Idrija	št.	52	35	87	67	20	87
	%	59,8	40,2	100	77,0	23,0	100
Ilirska Bistrica		35	23	58	29	29	58
	%	60,4	39,6	100	50,0	50,0	100
Izola	št.	32	12	44	22	22	44
	%	72,7	27,3	100	50,0	50,0	100
Jesenice	št.	130	53	183	125	58	183
	%	71,0	29,0	100	68,3	31,7	100
Kamnik	št.	78	63	141	79	62	141
	%	55,3	44,7	100	56,0	44,0	100
Kočevje	št.	54	34	88	64	24	88
	%	61,4	38,6	100	72,7	27,3	100

TABELA 15-nadaljevanje

Občine		moški	ženske	Skupaj	S štipen- dižoen	Brez št pendije	Šti-Skupaj
Koper	št.	135	64	199	97	102	199
	%	67,8	32,2	100	48,8	51,2	100
Kranj	št.	290	170	460	280	180	460
	%	63,1	36,9	100	60,9	39,1	100
Krško	št.	50	43	93	61	32	93
	%	53,8	46,2	100	65,6	34,4	100
Laško	št.	45	18	63	48	15	63
	%	71,4	28,6	100	76,2	23,8	100
Lenart	št.	21	10	31	16	15	31
	%	67,8	32,2	100	51,6	48,4	100
Lendava	št.	49	10	59	41	18	59
	%	83,1	16,9	100	69,5	30,5	100
Litija	št.	42	15	57	35	22	57
	%	73,7	26,3	100	61,4	38,6	100
Ljubljana- Bežigrad	št.	25	14	39	22	17	39
	%	64,1	35,9	100	56,4	43,6	100
Lj.Moste-Polje	št.	56	37	93	57	36	93
	%	60,2	39,8	100	61,3	38,7	100
Lj.Šiška	št.	85	41	126	66	60	126
	%	67,5	32,5	100	52,4	47,6	100
Lj.Vič Rudnik	št.	65	38	103	66	37	103
	%	63,1	36,9	100	64,1	35,9	100
-mesto Ljubljana		2565	1609	4174	1849	2325	4174
	%	61,5	38,5	100	44,4	55,6	100
-združ.obč.Lju- bljana brez mesta		231	130	361	211	150	361
	%	64,0	36,0	100	58,5	41,5	100
- " z mestom	št.	2806	1745	4551	2073	2478	4551
	%	61,7	38,3	100	45,6	54,4	100
Ljutomer	št.	60	20	80	48	32	80
	%	75,0	25,0	100	60,0	40,0	100
Logatec	št.	31	25	56	31	25	56
	%	55,4	44,6	100	55,4	44,6	100

TABELA 15-nadaljevanje

Občine		moški	ženske	Skupaj	S štipen- dijo	Brez ští- pendije	Skupaj
-mesto Maribor	št.	912	570	1482	686	796	1482
	%	61,5	38,5	100	46,3	53,7	100
-združ.obč.Mbr z mestom	št.	1056	646	1702	803	899	1702
	%	62,1	37,9	100	47,2	52,8	100
združ.obč.Mbr							
brez mesta	št.	144	76	220	117	103	220
	%	65,5	34,5	100	53,2	46,8	100
Metlika	št.	34	4	38	27	11	38
	%	89,5	10,5	100	71,1	28,9	100
Mozirje	št.	43	23	66	41	25	66
	%	65,2	34,8	100	62,1	37,9	100
Murska Sobota	št.	213	104	317	172	145	317
	%	67,2	32,8	100	54,3	45,7	100
Nova Gorica	št.	236	105	341	228	113	341
	%	69,2	30,8	100	66,9	33,1	100
Novo mesto	št.	180	129	309	194	115	309
	%	58,3	41,7	100	62,8	37,2	100
Ormož	št.	50	13	63	40	23	63
	%	79,4	20,6	100	63,5	36,5	100
Piran	št.	61	23	84	48	36	84
	%	72,6	27,4	100	57,2	42,8	100
Postojna	št.	78	49	127	73	54	127
	%	61,4	38,6	100	57,5	42,5	100
Ptuj	št.	175	92	267	130	137	267
	%	65,6	34,4	100	48,7	51,3	100
Radlje ob Dravi	št.	42	31	73	46	27	73
	%	57,5	42,5	100	63,0	37,0	100
Radovljica	št.	116	62	178	112	66	178
	%	65,2	34,8	100	62,9	37,1	100
Ravne na Koroškem	št.	91	69	160	112	48	160
	%	56,9	43,1	100	70,0	30,0	100
Ribnica	št.	61	38	99	68	31	99
	%	61,6	38,4	100	68,7	31,3	100

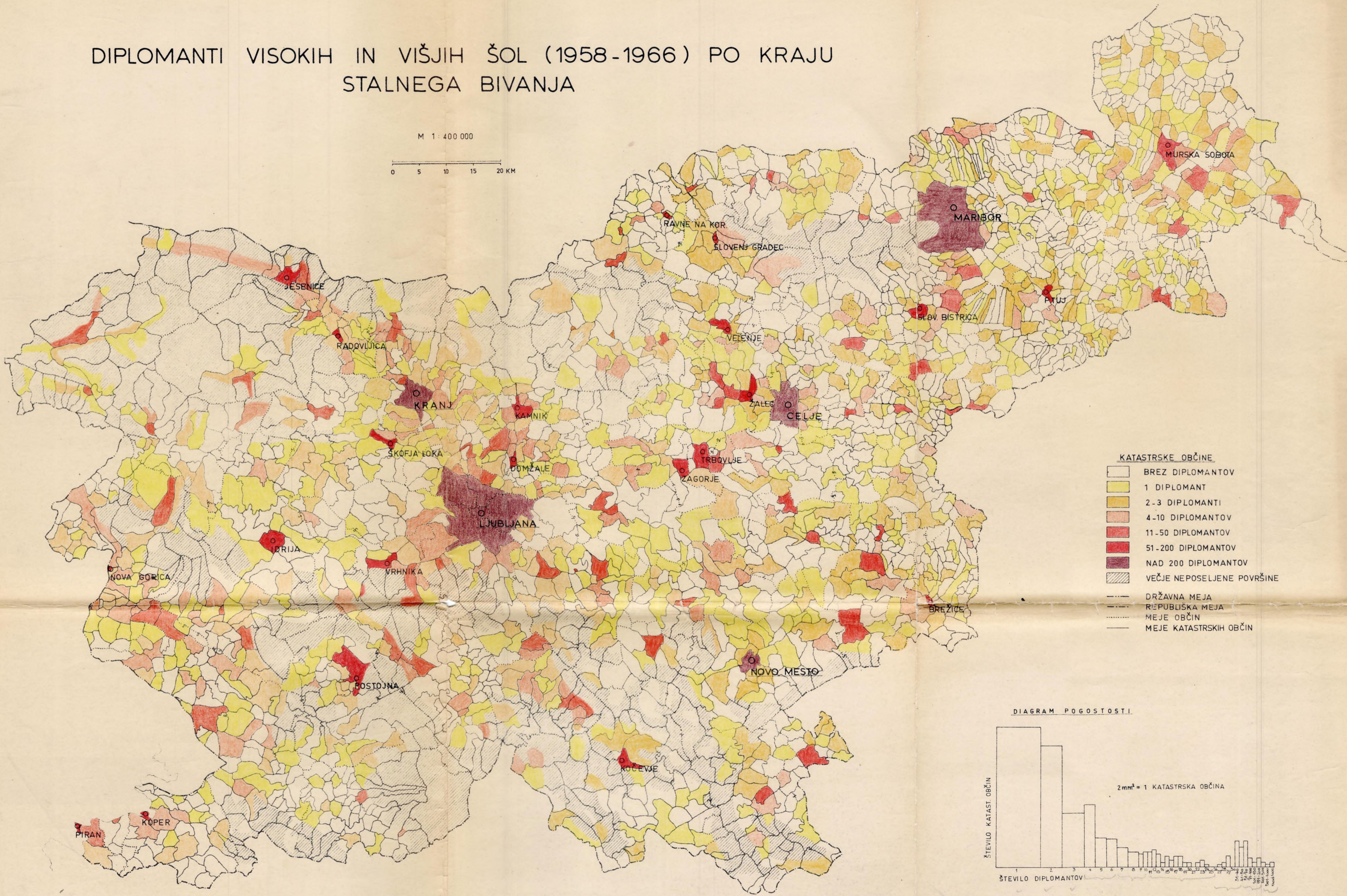
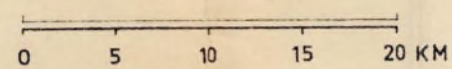
TABELA 15-nadaljevanje

Občine		moški	ženske	Skupaj	S štipen- dijo	Brez št pendije	Šti-Skupaj
Sevnica	št	27	22	49	36	13	49
	%	55,1	44,9	100	73,5	26,5	100
Sežana	št.	87	30	117	77	40	117
	%	74,4	25,6	100	65,8	34,2	100
Slovenj Gradec	št.	56	40	96	63	33	96
	%	58,3	41,7	100	65,6	34,4	100
Slov.Bistrica	št.	91	47	138	76	62	138
	%	66,0	34,0	100	55,1	44,9	100
Slov.Konjice	št.	47	18	65	41	24	65
	%	72,3	27,7	100	63,1	36,9	100
Šentjur pri C.	št.	37	18	55	32	23	55
	%	67,3	32,7	100	58,2	41,8	100
Škofja Loka	št.	109	54	163	101	62	163
	%	66,9	33,1	100	62,0	38,0	100
Šmarje pri Jel.	št.	76	38	114	71	43	114
	%	66,7	33,3	100	62,3	37,7	100
Tolmin	št.	54	60	114	82	32	114
	47,%	47,4	52,6	100	71,9	28,1	100
Trbovlje	št.	100	51	151	92	59	151
	%	66,2	33,8	100	60,9	39,1	100
Trebnje	št.	46	21	67	39	28	67
	%	68,7	31,3	100	58,2	41,8	100
Tržič	št.	49	20	69	46	23	69
	%	71,0	29,0	100	66,7	33,3	100
Velenje	št.	74	25	99	57	42	99
	%	74,8	25,2	100	57,6	42,4	100
Vrhnika	štž	67	28	95	51	44	95
	%	70,5	29,5	100	53,7	46,3	100
Zagorje ob Savi	št.	44	29	73	49	24	73
	%	60,3	39,7	100	67,1	32,9	100
Žalec	št.	109	50	159	94	65	159
	%	68,6	31,4	100	59,1	40,9	100
Skupaj	št.	8329	4772	13101	7057	6044	13101
	%	63,6	36,4	100	53,9	46,1	100

DIPLOMANTI VISOKIH IN VIŠJIH ŠOL (1958-1966) PO KRAJU STALNEGA BIVANJA

M 1:400 000

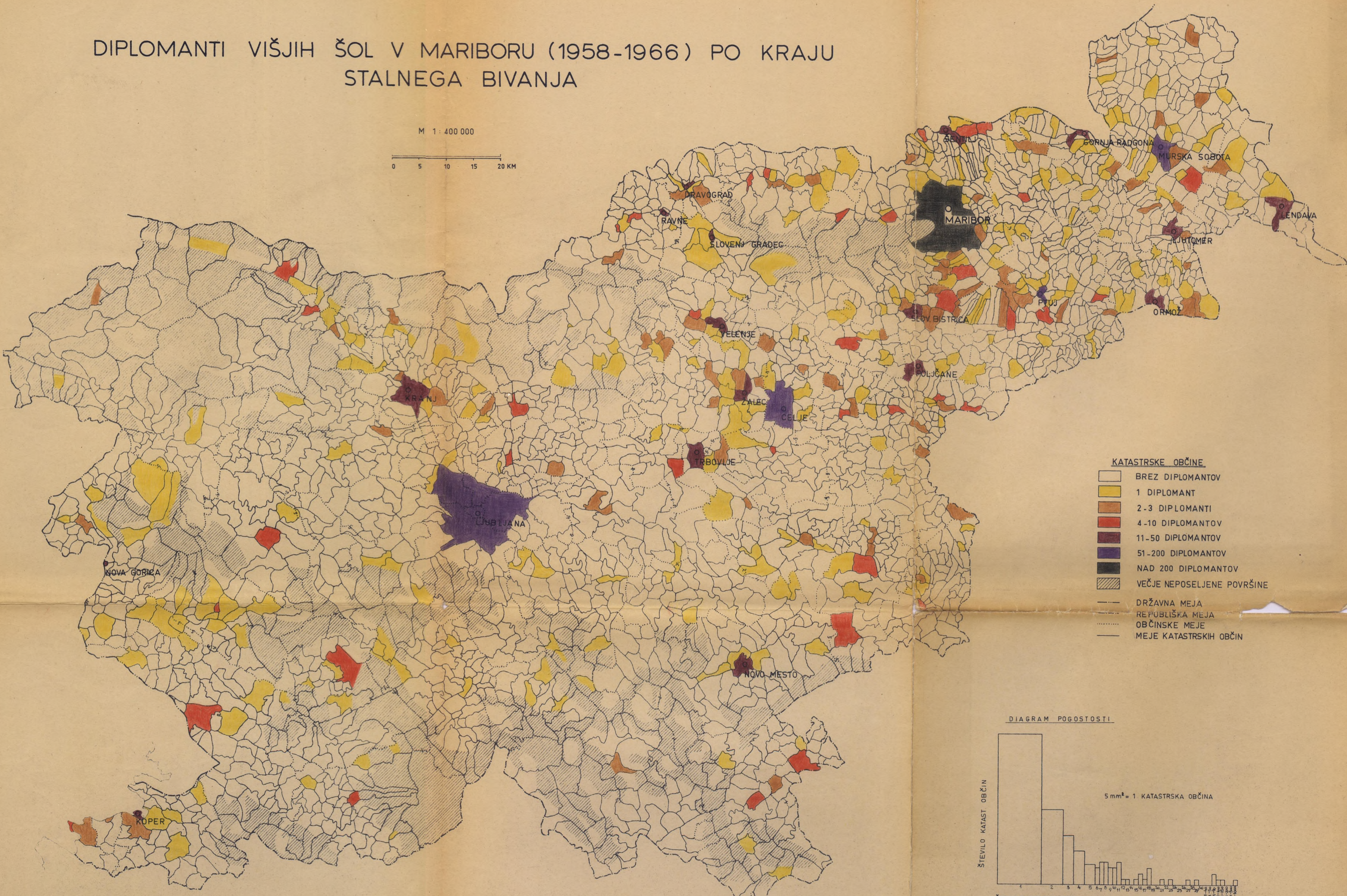
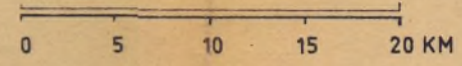
- KATASTRSKE OBČINE**
- BREZ DIPLOMANTOV
  - 1 DIPLOMANT
  - 2-3 DIPLOMANTI
  - 4-10 DIPLOMANTOV
  - 11-50 DIPLOMANTOV
  - 51-200 DIPLOMANTOV
  - NAD 200 DIPLOMANTOV
  - VEČJE NEPOSELJENE POVRŠINE
- DRŽAVNA MEJA
 REPUBLIŠKA MEJA
 MEJE OBČIN
 MEJE KATASTRSKIH OBČIN

DIAGRAM POGOSTOSTI

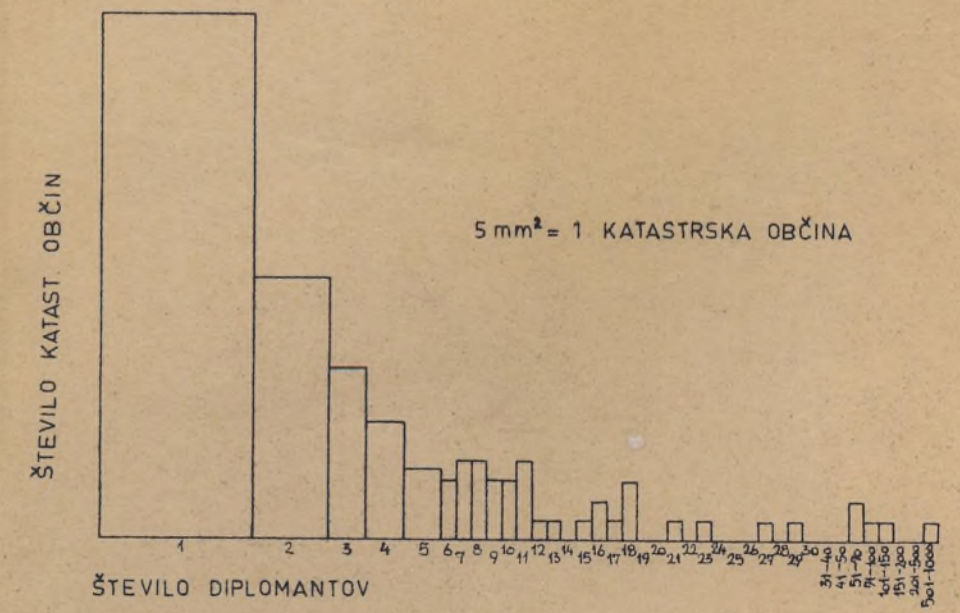
DIPLOMANTI VIŠJIH ŠOL V MARIBORU (1958-1966) PO KRAJU STALNEGA BIVANJA

M 1 : 400 000

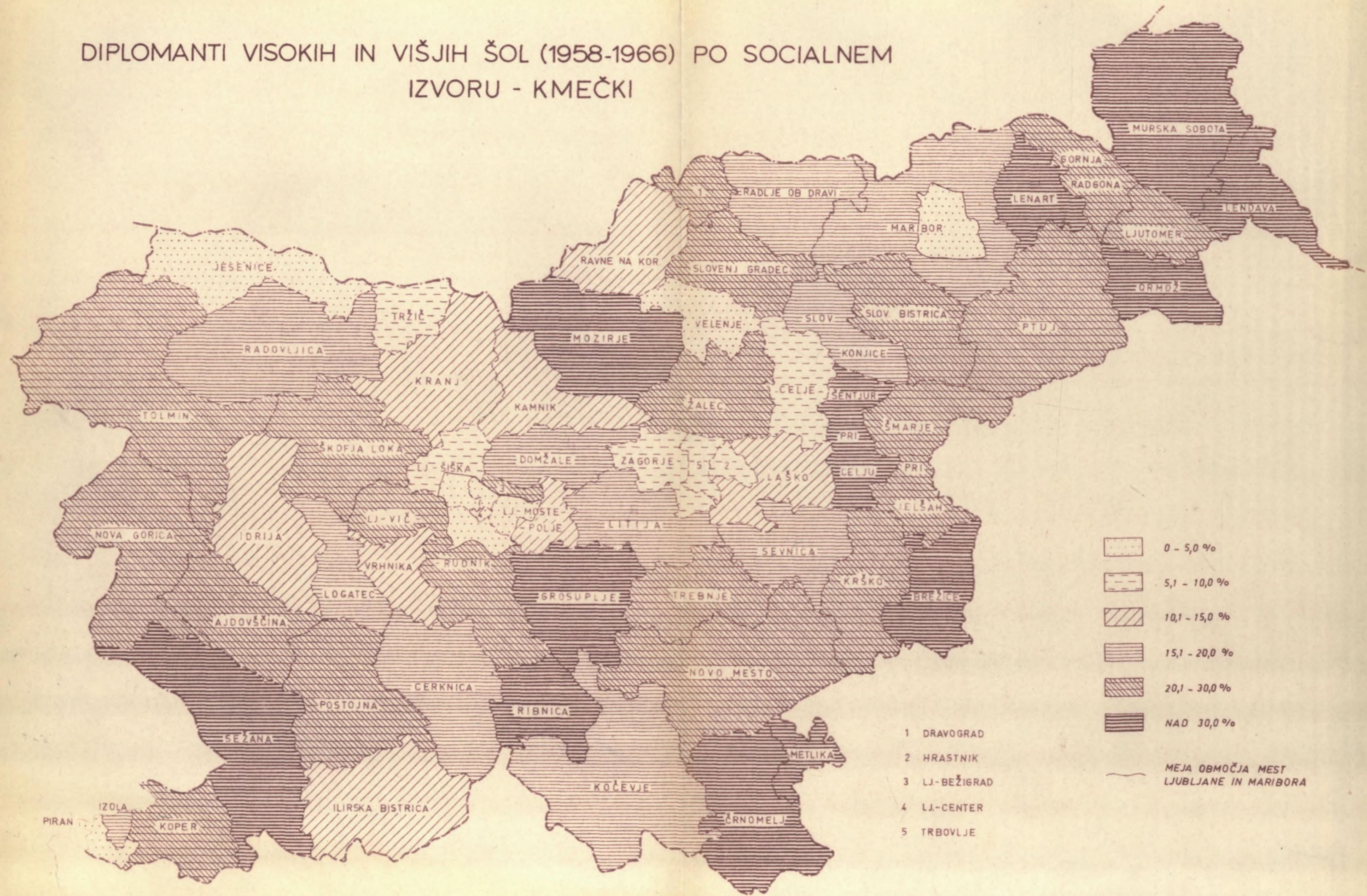

- KATASTRSKE OBČINE**
- BREZ DIPLOMANTOV
  - 1 DIPLOMANT
  - 2-3 DIPLOMANTI
  - 4-10 DIPLOMANTOV
  - 11-50 DIPLOMANTOV
  - 51-200 DIPLOMANTOV
  - NAD 200 DIPLOMANTOV
  - VEČJE NEPOSELJENE POVRŠINE
- DRŽAVNA MEJA
 - - - REPUBLIŠKA MEJA
 ······ OBČINSKE MEJE
 ——— MEJE KATASTRSKIH OBČIN

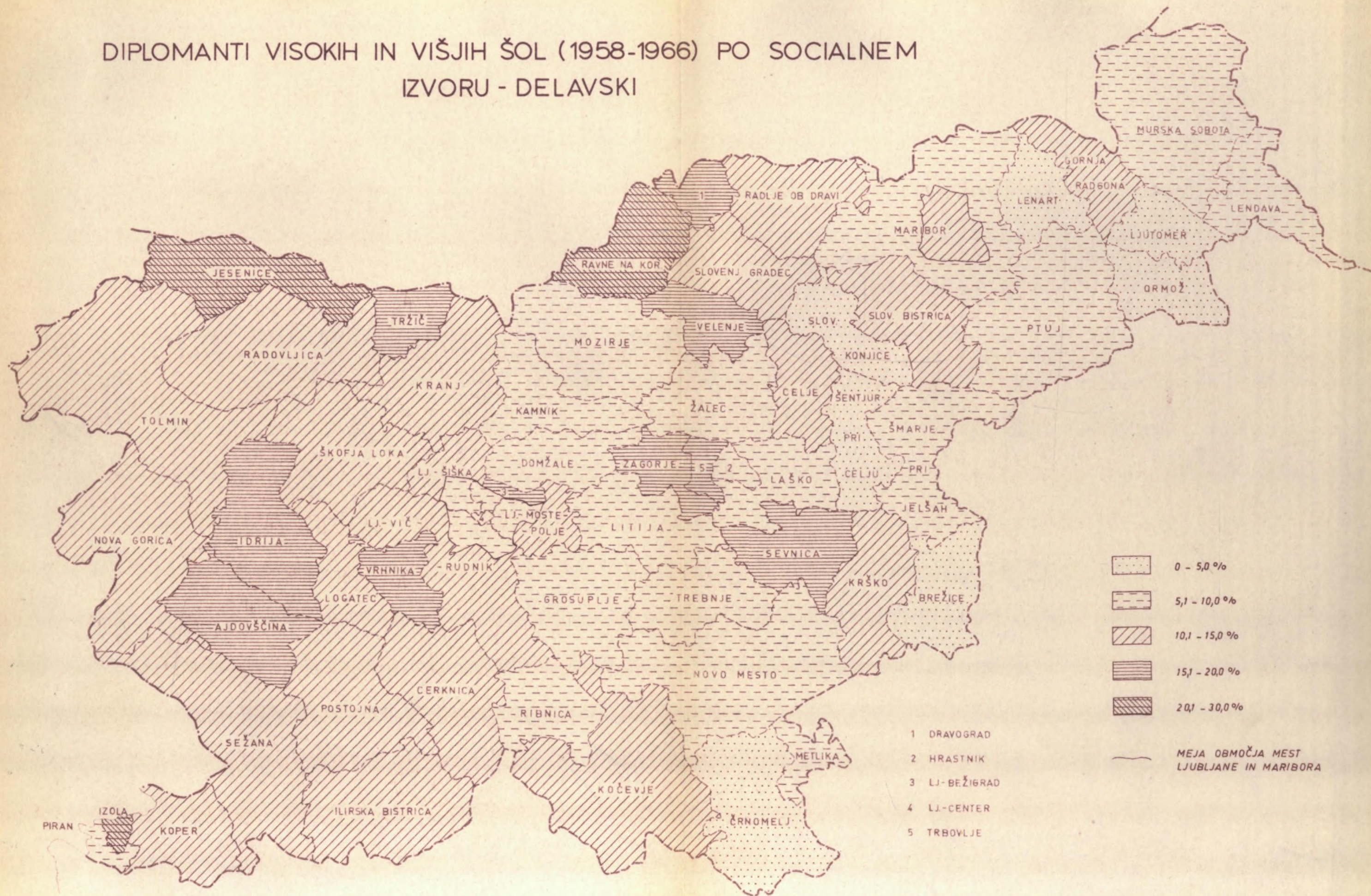
DIAGRAM POGOSTOSTI

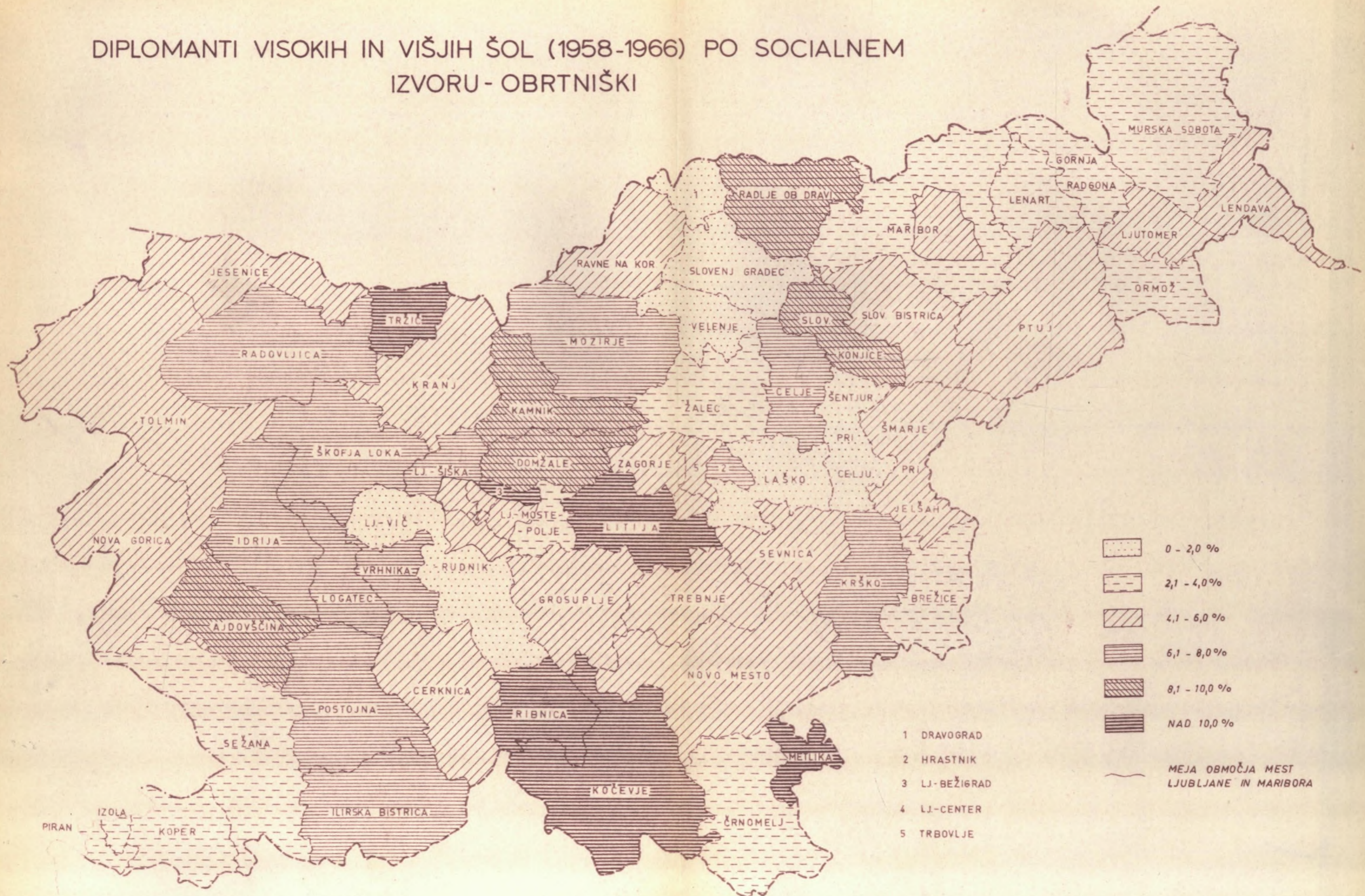
DIPLOMANTI VISOKIH IN VIŠJIH ŠOL (1958-1966) PO SOCIALNEM IZVORU - KMEČKI

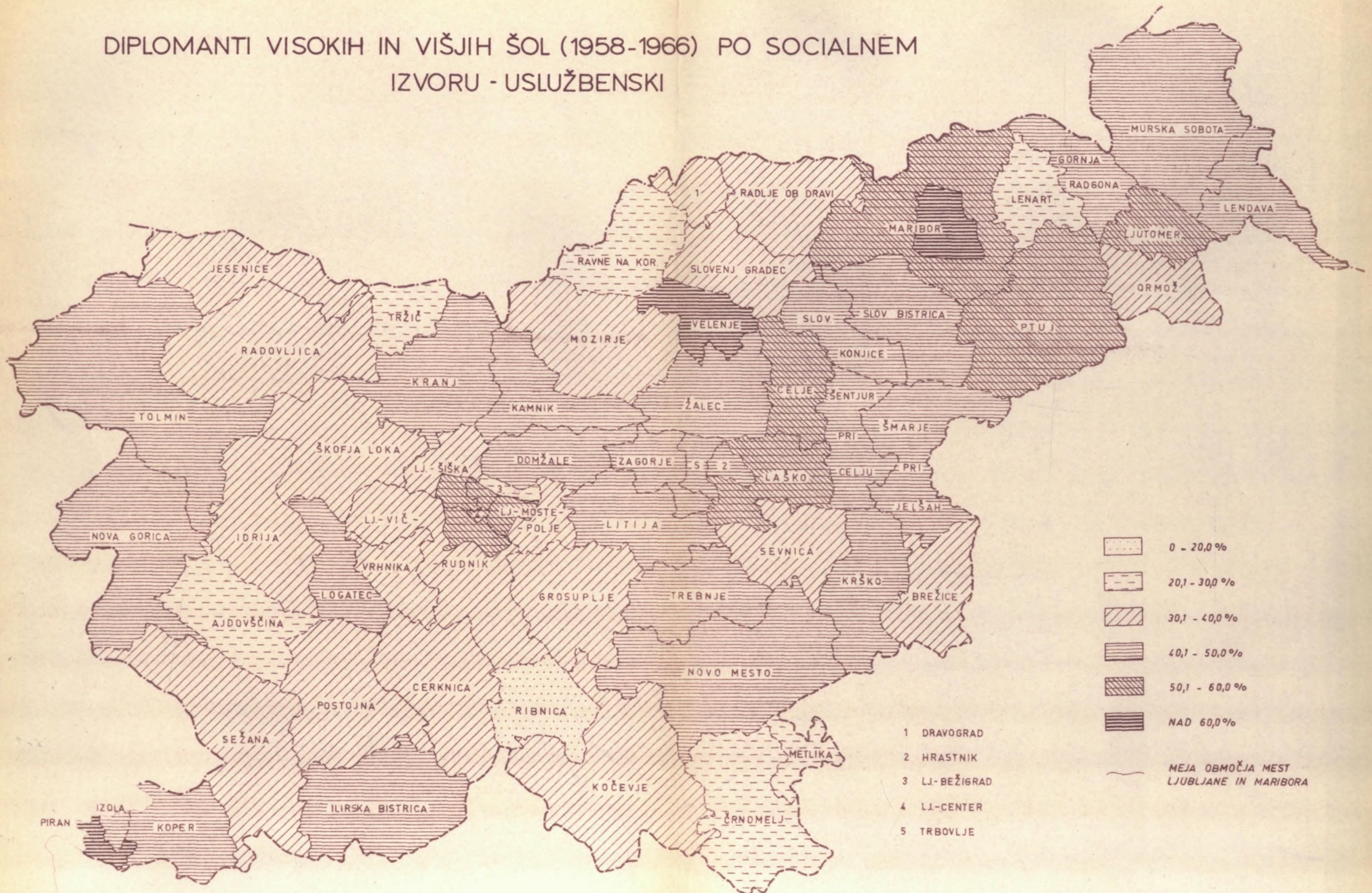
DIPLOMANTI VISOKIH IN VIŠJIH ŠOL (1958-1966) PO SOCIALNEM IZVORU - DELAVSKI

DIPLOMANTI VISOKIH IN VIŠJIH ŠOL (1958-1966) PO SOCIALNEM IZVORU - OBRTNIŠKI

DIPLOMANTI VISOKIH IN VIŠJIH ŠOL (1958-1966) PO SOCIALNEM IZVORU - USLUŽBENSKI

DIPLOMANTI VISOKIH IN VIŠJIH ŠOL (1958-1966) PO SOCIALNEM IZVORU - IZ DRUŽIN UPOKOJENCEV IN OSTALIH

